

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

Milan Potěšil

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Financování projektů ze strukturálních fondů EU
Financing of Projects from the EU Structural Funds

Student: Milan Potěšil
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Anna Kovářová

Ostrava 2011

Prohlašuji, že jsem celou práci vypracoval samostatně, veškerou použitou literaturu a internetové zdroje uvádím v příloženém seznamu literatury. Přílohy 1-4 jsem převzal.

V Šumperku dne 11. května 2011

.....
Milan Potěšil

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Role strukturálních fondů v regionální politice	3
2.1 Politika soudržnosti	3
2.1.1 Vznik a vývoj HSS.....	3
2.1.2 Regiony soudržnosti	6
2.2 Fondy Evropské unie	7
2.2.1 Řízení fondů na národní a evropské úrovni	8
2.2.2 Změny fondů vzhledem k jednotlivým programovacím obdobím.....	10
2.2.3 Dělení fondů a jejich role dle zaměření	12
3. Analýza operačních programů	14
3.1 Tématické (sektorové) operační programy – Cíl Konvergence.....	16
3.2 Regionální operační programy – Cíl Konvergence	26
3.3 Operační programy Praha – Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost .	35
3.4 Evropská územní spolupráce – Cíl Evropská územní spolupráce	38
3.5 Popis vybraného realizovaného projektu v rámci ESF	39
4. Financování projektu z operačního programu	42
4.1 Možné způsoby financování projektů.....	42
4.2 Praktický postup a princip financování vybraného projektu z ESF, OP RLZ.....	44
5. Závěr:	49
Seznam použité literatury	51
Seznam zkratk	
Slovník pojmů	
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Bakalářskou práci na téma „Financování projektu ze strukturálních fondů EU“ jsem si vybral z toho důvodu, že se často ve svém povolání setkávám s realizací projektů, které jsou spolufinancovány Evropskou unií. Zajímá mě tak „pozadí“ těchto projektů a snažím se o určité prohloubení a pochopení celého systému financování a to v širších souvislostech. Abych se mohl zabývat samotným financováním, je potřeba pochopit, co vůbec Evropskou unií vede k tomu, aby uvolňovala nemalé finanční příspěvky do jednotlivých projektů. Základem tohoto pochopení se tak stává pohled do nedávné minulosti Společenství a jeho snaha o co největší provázanost a vyrovnanost evropských regionů a to jak na hospodářské, tak na sociální úrovni. Tato snaha také přetrvává v současnosti a bude jistě i nadále probíhat.

Vytváření evropských struktur, integrace Evropy a snaha o přiblížení hospodářské vyspělosti jednotlivých členských států si tudíž od samého začátku žádá i rozvoj politik, které mají společný základ. V blízké historii do těchto politik spadala hlavně společná zemědělská a obchodní politika. V současnosti je nejdůležitější politika regionální se zaměřením na problematiku územního rozvoje. Územní rozvoj je zde chápán jako posílení ekonomické stability, snížení nezaměstnanosti a rozvoj hospodářství v hospodářsky slabších regionech členských států EU. Speciálně se pak zaměřuje na regiony, jejichž hospodářské problémy jsou způsobeny jejich specifickou geografickou polohou a na regiony se slabším využitím vlastního potenciálu. To nám jasně ukazuje, že strukturální politika má největší význam pro „nejmladší“ země Společenství.

A právě využití tohoto „skrytého“ potenciálu, který by následně pomohl pozvednout daný region, je cílem projektů podporovaných ze strukturálních fondů EU. Strukturální fondy se tak stávají hlavním nástrojem evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. S čerpáním finančních prostředků z těchto strukturálních fondů v jednotlivých programových obdobích, dochází následně k nutnosti analyzovat efekt jejich vynakládání a zjišťování možností dalšího růstu ekonomiky. Dochází tak k vytipování oblastí, které jsou potřeba podpořit nejvíce, protože by mohly poškodit celkovou a dlouhodobou udržitelnost vývoje. Tento pohled, ukazující na provázanost jednotlivých programových období, je jedním z nejdůležitějších v regionální politice.

Cílem mé bakalářské práce je zhodnotit financování vybraného projektu z operačního programu. Ve své práci hodlám popsat základní principy, údaje, termíny a možné způsoby financování, které se pak v této souvislosti objeví. Přiblížit účel těchto strukturálních fondů

Evropské unie a popis jak vlastně fungují. Následně se pak budu věnovat realizovanému projektu, který bude popsán od jeho počátků, přes jednotlivé postupy a následnou realizaci, až po zhodnocení jeho užitku s časovým odstupem.

2. Role strukturálních fondů v regionální politice

Rolí strukturální politiky jako jedné z nejvýznamnějších politik EU je posílit její jednotlivé, ekonomicky nejslabší, regiony. Kromě podpory ekonomických činností je její snahou podpora vysoké zaměstnanosti, ochrana životního prostředí, posílení rovnosti mezi ženami a muži. Prostě těch činností, které mají vliv na celkový rovnoměrný a harmonický rozvoj. Tato hlavní myšlenka se táhne celým vývojem „společné Evropy“. Její pozdější definici je možné nalézt již v Jednotném evropském aktu z roku 1986 a následných smlouvách (Smlouva o Evropské unii, Amsterodamská smlouva a Agenda 2000). Významná role strukturální politiky je jasně patrná z finančních prostředků, které do ní plynou z Evropských fondů.

2.1 Politika soudržnosti

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). „Evropská unie prostřednictvím politiky soudržnosti usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Cílem je, aby se zmírnily rozdíly v životní a ekonomické úrovni mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU a zároveň se zvyšovala schopnost Evropské unie jako celku čelit výzvám 21. století. Ve středu zájmu spolu s důrazem na udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost stojí vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti s vysokou mírou zaměstnanosti.

Tomuto úsilí se souhrnně říká **evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS)**, či krátce kohezní politika (koheze znamená soudržnost). HSS patří vedle zemědělské politiky k nejvýznamnějším evropským agendám a Evropská unie na ni vynakládá více než třetinu svého společného rozpočtu.¹

2.1.1 Vznik a vývoj HSS

Vznik politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) se vyvíjel stejně pozvolně jako přístup ČR k EU. ČR začala čerpat z fondů EU již před vstupem do EU. Naplno jsme však tyto možnosti začali využívat dnem 01. 05. 2004, což byl den vstupu ČR do EU. Tímto datem jsme se dostali do společnosti tzv. „vyspělých“ národů západní Evropy, které byly

¹ **Fondy Evropské unie: Řízení fondů EU** [online]. [cit. 2011-03-28]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

brány a většinou po právu, jako státy z ekonomicky vyspělejší část Evropy. EU tak má v této chvíli 27 členů a zabírá značnou část na evropském kontinentu. Přistoupením států v této vlně rozšíření se však začínají značně ukazovat rozdíly mezi původní E15 a „novými“ členy EU. Tyto ekonomické a sociální rozdíly mezi regiony a jednotlivými státy pak brzdí růst dnešní celé EU27. Velkou snahou zodpovědných institucí a samotných států se tak stává vyrovnávání rozdílů v ekonomické a sociální oblasti, zvýšení konkurenceschopnosti celé Evropské unie, podpora růstu zaměstnanosti a ochrana životního prostředí.

Vývoj HSS nám jde ruku v ruce s jednotlivými programovacími obdobími. Pokud se zajímáme o vývoj HSS, musíme se tak zabývat jejich vývojem od vzniku Společenství. Při aktuálním vývoji HSS nás musí zajímat programové období 2007 – 2013.

Základy hospodářské a sociální soudržnosti lze najít už v Římské smlouvě, kde je poprvé psáno o snižování rozdílů mezi regiony.

První snahou zavést tuto soudržnost v praxi byla léta sedmdesátá, kdy dochází ke koordinaci možností jednotlivých národů. Tato snaha byla i přes jednotný vnitřní trh vcelku neúspěšná. Stále zde byly velké rozdíly mezi jednotlivými regiony.

První reformy v oblasti regionální politiky se tak staly v roce 1988, kdy došlo ke vzniku tzv. strukturální politiky, která do sebe pojmula do té doby realizovanou regionální politiku společně s částí zemědělské a sociální politiky. Cílem mělo být zvýšení efektivity při provádění integračních cílů. Dalším důležitým krokem při reformách byl rok 1993. Tímto rokem dochází k podpisu Maastrichtské smlouvy, ze které vychází fond soudržnosti. Podpisem této smlouvy tak dochází k začlenění strukturální politiky do Smlouvy o založení Evropského společenství. Tato smlouva se tak stává jednou z nejdůležitějších událostí při rozvoji a plnění strukturální politiky. Jejím podpisem došlo k vytvoření závazku, který se stal odrazem principu solidarity mezi jednotlivými členskými zeměmi EU, kdy státy bohatší přispívají na rozvoj regionů a států chudších a to pro blaho celé EU. Měřítkem těchto rozdílů se stala úroveň hrubého domácího produktu (HDP) jednotlivých regionů. U nejrozvinutějších regionů se tato úroveň pohybuje na 260 % průměru EU. U nejslabších je to pak 40% hranice HDP. Snahou regionální politiky je pak přiblížit tyto slabší regiony co nejbliže k evropskému průměru. Na každé programovací období jsou pak vytvořeny cíle a priority. Ty jsou v každém programovacím období jiné, vždy nás však vedou ke snaze pomoci slabším regionům a vždy je to v návaznosti na aktuální regionální problémy. V současném programovacím období

2007-2013 jsou 3 cíle. Konvergence, regionální konkurence a zaměstnanost a evropská územní spolupráce.

„Konvergence neboli "sblížování". Konvergence je první cíl politiky HSS EU v programovacím období 2007—2013. Pro financování z fondů EU v rámci cíle "Konvergence" jsou způsobilé regiony NUTS II, jejichž hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele měřený paritou kupní síly a vypočtený na základě údajů za období 2000-2002 je nižší než 75 % průměru HDP EU 25 na obyvatele za stejné referenční období

V pořadí druhý cíl politiky HSS EU pro období 2007—2013. Pro financování z fondů EU v rámci cíle "Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost" jsou způsobilé oblasti, které nedosáhnou na podporu v rámci cíle "Konvergence."²

V pořadí třetí cíl politiky HSS EU pro období 2007—2013. Cíl EUS je realizován prostřednictvím programů přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce a dvou síťových programů.

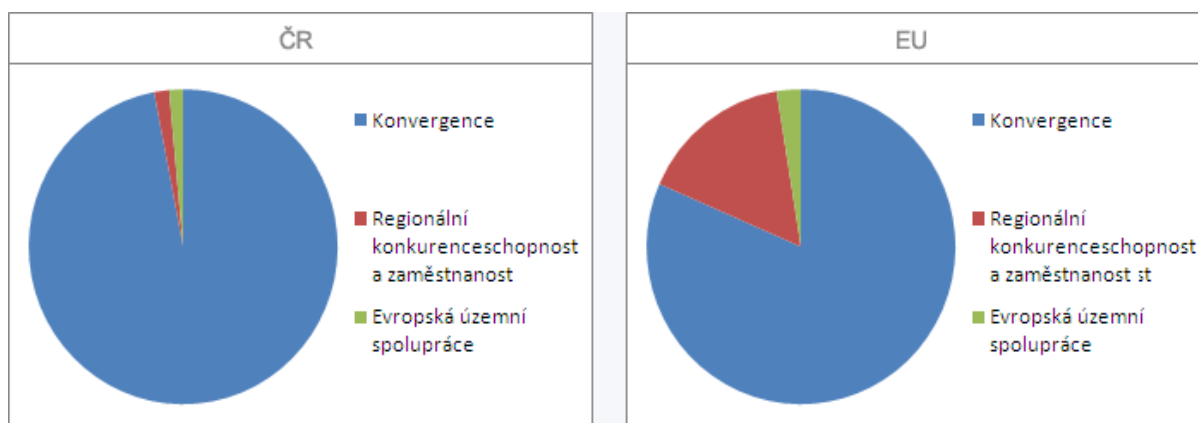
Tab. 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013, dle směnného kurzu 1 EUR= 28,20 CZK

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54%	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98%
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95%	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52%	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00%	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00%

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

² Cíle HSS EU: Rozdělení cílů [online]. [cit. 2011-02-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar>

Graf 2.1: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007—2013

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>

Ve výše uvedené tabulce a pro rychlejší představu i grafu najdeme jednotlivé hodnoty prostředků fondů EU a jejich rozdělení mezi cíle politiky HSS.

2.1.2 Regiony soudržnosti

Základem pro efektivní čerpání finančních prostředků na projekty v České republice bylo vytvoření regionů a to podle standardizovaného rámce daného EU. Byly vytvořeny tzv. regiony soudržnosti. Vzhledem k tomu, že se každý stát EU 27 vyvíjel historicky jinak, regiony byly různě velké a s jinou hustotou osídlení, bylo potřeba najít „klíč“ k rozdělení těchto regionů. Tímto klíčem se stal počet obyvatel. Podle tohoto rozdělení pak známe 3 úrovně regionů soudržnosti tzv. NUTS. NUTS I (3 000 000 – 7 000 000 obyvatel), NUTS II (800 000 – 3 000 000 obyvatel) a NUTS III (150 000 – 800 000 obyvatel). Tyto regiony soudržnosti jsou základní statistické jednotky, které vypočítávají velikost HDP na obyvatele a na základě hodnoty tohoto výpočtu je regionu přiřazena adekvátní podpora ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Vzhledem k tomu, že evropská strukturální politika se zabývá územními celky o počtu obyvatel 800 000 až 3 000 000 a většina našich krajů takovým počtem obyvatel nedisponuje, došlo v ČR k vytvoření zmíněných regionů soudržnosti nejčastěji „sloučením“ 2 krajů.

Obrázek 2.1: Regiony soudržnosti v České republice

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>

Mapa uvedená níže popisuje jednotlivé regiony soudržnosti v ČR. Zobrazuje 8 regionů soudržnosti (NUTS II), které obsahují 14 krajů (NUTS III)

2.2 Fondy Evropské unie

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské **politiky hospodářské a sociální soudržnosti**. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Evropská unie disponuje třemi hlavními fondy. Jsou to:

- **Strukturální fondy:**
 - Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
 - Evropský sociální fond (ESF)
- **Fond soudržnosti (FS)**

Prostředky z těchto fondů se nejčastěji využívají pro oblast podpor hospodářského růstu, technické podpoře projektů a pro zvyšování a zkvalitňování vzdělanosti obyvatel členských zemí. Všechny tyto faktory by pak měli přispívat ke snižování sociálních rozdílů. Tyto prostředky z určitých fondů pak mohou být použity i pro kandidátské země, které se snaží o vstup do EU.

Ze strukturálních fondů tak lze čerpat finanční prostředky pro plnění již uvedených cílů. Pro období 2007-2013, tzn. programovací období, ve kterém se právě nacházíme, má Česká Republika domluvenou podporu ve výši 26,7 mld. EUR. To je tedy přibližně 752,7 mld. CZK. Jen pro představu o objemu této částky, jedná se o sumu odpovídající zhruba třem čtvrtinám ročního státního rozpočtu České Republiky. Prostředky z těchto fondů mohou čerpat obce, kraje, podnikatelé, neziskové a příspěvkové organizace, státní správa a veřejné instituce školy, univerzity atd.

2.2.1 Řízení fondů na národní a evropské úrovni

Řízení fondů EU znamená přípravu, realizaci a následné vyhodnocování průběhu čerpání prostředků z fondů EU. Do tohoto řízení je zapojeno mnoha subjektů a to jak na národní tak na evropské úrovni. Přitom je důležité, že celková zodpovědnost za realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti leží na členských státech.

Na národní úrovni definovala Česká republika čtyři základní instituce pro řízení a koordinaci NSRR. Jsou to Národní orgán pro koordinaci, Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor, Platební a certifikační orgán – Národní Fond a auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu. Při vyjednávání s Evropskou komisí při přípravě projektů z fondů EU členské státy zřizují subjekt, který má na starosti přípravu NRP a Národní strategický referenční rámec (NSRR). Pro Českou republiku je tímto subjektem Ministerstvo pro místní rozvoj (dále MMR). MMR pak zřizuje Národní orgán pro koordinaci, jehož činností je koordinace a vedení čerpání z operačních programů, tento orgán je pak odpovědný vládě ČR za realizaci NSRR.³ Jeho činností je informovat o fondech EU, kontroluje a vyhodnocuje průběh čerpání a připravuje prováděcí postupy jednotlivých operačních programů. Další institucí je Řídící a koordinační výbor, který jak už z názvu vyplývá má hlavně koordinovat vše kolem operačních programů a řeší případné finanční a věcné změny v operačních programech. Podmínky pro jeho fungování mu zajišťuje Národní orgán pro koordinaci. Dalším a neméně důležitým je Národní fond. Národní fond má na starosti veškeré příchozí finanční prostředky z EU do ČR. A posledním z těchto důležitých institucí zastřešené ČR je Centrální harmonizační jednotka. Tato instituce je auditní orgán, je

³ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 36.

součástí ministerstva financí, který má na starosti provádění auditů. Tyto audity se pak zaměřují na správné fungování řídicího a kontrolního systému.

Na evropské úrovni se v první řadě rozhoduje o celkovém objemu prostředků, který bude poskytnut na politiky v rámci EU. Pokud se zástupci jednotlivých států v Evropské radě domluví na celkových výdajích, začnou se hledat a domlouvat jednotlivé priority EU a také finanční perspektiva (tzn. doba, na kterou je nutno rozpočítat poskytované finanční příspěvky, 5-7let). Po stanovení priorit je také nutno dát těmto prioritám výdajový finanční strop. V případě, že je vše domluveno a v Evropské radě panuje jednomyslná shoda, vzniká návrh legislativy - nařízení, kde jsou zakotvena pravidla pro využívání prostředků z Evropského rozpočtu. Tento návrh předkládá Evropská komise. Je nutné, pro nabytí právní moci, aby bylo schváleno Evropským parlamentem a Radou EU. Následně dochází k odsouhlasení priorit EU, které slouží jako orientační body pro přípravu Národních strategických referenčních rámců a operačních programů. Dochází také k vytvoření NRP, ve kterém dochází k popisu silných a slabých stránek daného členského státu a NSRR, což je strategický dokument obsahující priority daného státu. Obsahuje opatření, na které by měly být použity finanční prostředky z EU pro příslušné programovací období. Stejně tak jako princip čerpání fondů EU s popisem vytvořených operačních programů. Každý stát, který takto žádá EU o finanční prostředky, musí předložit NSSR Evropské komisi a díky jeho odsouhlasení může dojít k započetí čerpání prostředků. Ty jsou posílány na pro to zvláště zřízený účet, kdy každý stát má svůj vlastní. Tok finančních prostředků a intenzita tohoto čerpání je samozřejmě Evropskou komisí pečlivě sledována.⁴

Při samotném čerpání prostředků musí realizátoři projektů dodržovat principy politiky HSS (programování, partnerství, koncentrace, doplňkovosti, monitorování a vyhodnocování) a priority (rovné příležitosti a udržitelný rozvoj).

⁴ Fondy Evropské unie: Řízení fondů EU [online].[cit. 2011-03-13].Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU>

2.2.2 Změny fondů vzhledem k jednotlivým programovacím obdobím

Před popsáním aktuálních fondů z probíhajícího programovacího období EU se hodlám nejprve zabývat vývojem fondů v předchozím programovacím období. Dostaneme tak představu o provázanosti politiky hospodářské a sociální soudržnosti v období 2004-2006 a 2007-2013. Začneme těmi nejdůležitějšími - strukturálními fondy. V programovacím období 2004-2006 byly čtyři. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG). První dva jmenované fondy pak i nadále probíhají i v programovacím období 2007-2013. Strukturální fondy FIFG a EAGGF už v současném programovacím období nenajdeme, co se týká jejich zaměření, nahradily je Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropský rybářský fond (EFF). Fond soudržnosti pak najdeme v obou programovacích obdobích. Z ostatních programů, které zaznamenaly změny, tu ještě jsou Fondy předvstupní pomoci. Ty se dnes spojily z fondů PHARE, ISPA a SAPARD do jednotného fondu předvstupní pomoci IPA.

Tab. 2.2: Fondy EU, základní zobrazení fondů v posledních programovacích obdobích

FONDY EU		
FONDY	PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ	PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ
	2004-2006	2007-2013
Strukturální fondy	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	NE
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG)	NE
Fond soudržnosti (CF)	ANO	ANO
Evropský rybářský fond (EFF)	NE	ANO
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	NE	ANO
Komunitární programy	ANO	ANO
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity (EUSF)	ANO	ANO
Finanční nástroje regionální politiky	NE	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie.*, vlastní zpracování

Novými „členy“ mezi evropskými fondy se pak staly v programovacím období 2007-2013 finanční nástroje regionální politiky. Tyto nástroje jsou pak tři JASPERS, JEREMIE, JESSICA. Vývoj v těchto dvou obdobích je krátce popsán ve výše uvedené tabulce.

2.2.3 Dělení fondů a jejich role dle zaměření

Strukturální fondy – primárním úkolem strukturálních fondů je snižování rozdílů, které jsou mezi jednotlivými regiony členských států. Snahou je tak plnit jednotlivé cíle HSS. Znamená to podporovat aktivity důležité pro plnění těchto cílů a to v sociální sféře např. v oblasti zaměstnanosti (pomocí ESF), nebo hospodářské sféře rozvoji vědy, hospodářství atd. (pomocí ERDF). Peníze ze strukturálních fondů jsou čerpány na základě daných priorit a cílů a to v rámci několikaletých cyklů

Fond soudržnosti – funguje od roku 2003. Jeho hlavní funkcí je financování velkých projektů. Tyto projekty se zaměřují na životní prostředí, rozvoj dopravních sítí a obnovitelné zdroje energie. Státy, které tyto prostředky mohou využít jsou takové, jejichž hrubý národní produkt na obyvatele nepřekračuje 90% průměru EU.⁵

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – fond byl založen až v současném programovacím období a to pro rozvoj společné politiky EU a venkova.⁶ Finanční prostředky z fondu jsou určeny ke zvýšení konkurenceschopnosti v zemědělství a potravinářství. Hlavní důraz je zde kladen na projekty spojené a prosazující udržitelný rozvoj a životní prostředí a dále na nově vznikající firmy, které by zvýšily zaměstnanost na venkově.

Evropský rybářský fond – podobně jako fond ERDF vznikl až v současném programovacím období. Jeho hlavním cílem je trvale udržitelný rozvoj evropského rybolovu, podpora konkurenceschopnosti a ochrana životního prostředí.

Komunitární programy - programy jsou určeny převážně pro členské země EU, ale na základě dvoustranných dohod se mohou účastnit i země kandidátské. Tyto programy mají prohlubovat spolupráci členských i kandidátských států EU. Financování probíhá přímo z evropského rozpočtu prostřednictvím grantových projektů. Projekty mohou být například z oblasti vědy a výzkumu, kultury, rozvoje dopravní a energetické infrastruktury. Od operačních programů se liší tím, že jsou zpravidla spravovány přímo Evropskou komisí.

⁵ BOHACKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. s.141

⁶ BOHACKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. s.134

Kontaktní místo mají programy u gestora programu. Příkladem může být 7. rámcový program pro vědu a výzkum, kontaktní místo je na Ministerstvu školství.

Fondy předvstupní pomoci - fondy poskytují speciální pomoc kandidátským zemím, nebo potenciálním kandidátským zemím, snažícím se o přistoupení k EU. Nástrojem této předvstupní pomoci je fond IPA – Instrument for Pre-accession Assistance. Hlavním cílem fondu IPA je pomoc při přípravě na členství a při zavádění evropských norem a legislativy. IPA se také podílí na financování činností související s přechodným procesem a budováním institucí, přeshraniční spolupráci EU a zemí v předvstupní fázi, regionální rozvoj ekonomie atd.

Fond solidarity – zřízen v roce 2002, pro případy velkých přírodních katastrof a to z důvodu pomoci zasaženým regionům postiženého státu EU, případně přistupujícím státům. Priority jsou poskytnutí rychlé finanční pomoci přímo při katastrofě a financování preventivních opatření. Fond solidarity již byl mnohokrát využit a to při záplavách, při extrémním suchu, zemětřesení a dalších přírodních katastrofách.

Finanční nástroje regionální politiky – jsou tři, JASPERS, JEREMIE a JESSICA. Tyto nástroje pomáhají členským státům účinně řídit fondy EU. Vznikly díky užší spolupráci evropských institucí. Byla to Evropská investiční banka, Evropská komise, Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Evropský investiční fondem a Rozvojová banka Rada Evropy.

3. Analýza operačních programů

Každá ze zemí EU si dojednává s Evropskou komisí operační programy. Členské země Evropské unie mohou čerpat zdroje z evropských fondů jen na základě vypracovaných a schválených operačních programů. Ty se vždy připravují pro konkrétní programovací období. Při čerpání z fondů EU je za správné využívání a řízení těchto prostředků zodpovědná příslušná členská země. Ta následně zřizuje další instituce, zabývající se činnostmi vedoucí k tomu, aby se finanční prostředky z fondů dostaly až ke konečným realizátorům projektů. Operační programy (OP) jsou tak prostředníky mezi hlavními evropskými fondy (ESF, ERDF a FS) a konečnými a konkrétními příjemci finanční podpory v jednotlivých regionech. Tyto programy jsou spojovacím článkem mezi politikou hospodářské a sociální soudržnosti a jednotlivými zájmy členských států.

V této práci pak popíšeme aktuální operační programy pro období 2007-2013 a pro naši práci důležitý operační program Rozvoj lidských zdrojů ze zkráceného období 2004-2006. Z OP RLZ pak bude níže popsán realizovaný projekt. Předvedený projekt bude z programového období 2004 – 2006 z důvodu, ne že by v programovém období 2007 – 2013 bylo realizováno projektů málo, ale pro zjištění skutečných výsledků projektu, z důvodu delšího časového odstupu.

Pro období 2004 – 2006 byl jedním z vyjednaných programů, a pro nás důležitý, již jmenovaný Operační program Rozvoj lidských zdrojů. Tento program tak spadal mezi 3 programy podporované a spolufinancované Evropským sociálním fondem ESF. Pro program RLZ pak platila pravidla pro cíl 1, tzn. operační programy, jsou realizovány v regionech s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75 % průměru EU. Pro ČR to znamenalo a znamená ve všech regionech mimo hlavní město Prahu. „Globálním cílem operačního programu Rozvoj lidských zdrojů bylo dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje“⁷

⁷ Evropský sociální fond v ČR: OP RLZ [online].[cit. 2011-03-19].Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>

Tab. 3.1: OP v ČR 2007-2013 Výše podpor a znázornění její % hodnoty

Operační program	%	Příspěvek EU (v Euro)
Cíl Konvergence (celá ČR kromě Prahy)		
OP Podnikání a inovace (OP PI)	11,75	3 041 312 546
OP Výzkum a vývoj pro inovace (OP VVI)	8,00	2 070 680 884
OP Životní prostředí (OP ŽP)	19,00	4 917 867 098
OP Doprava (OP D)	22,25	5 759 081 203
Integrovaný operační program (IOP)	6,00	1 553 010 664
OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ)	7,00	1 837 421 405
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK)	7,00	1 828 714 781
OP Technická pomoc	1,00	263 026 044
Regionální operační programy (ROP) -7	18,00	4 659 031 986
ROP Střední Čechy	12,00	559 083 839
ROP Jihozápad	13,30	619 651 254
ROP Severozápad	16,01	745 911 021
ROP Jihovýchod	15,12	704 445 636
ROP Severovýchod	14,09	656 457 606
ROP Moravskoslezsko	15,37	716 093 217
ROP Střední Morava	14,11	657 389 413
Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (Praha)		
OP Konkurenceschopnost (OP PK)	70,90	264 072 631
OP Adaptabilita (OP PA)	29,10	108 385 242
Cíl Evropská územní spolupráce (vybrané regiony)		
Přeshraniční spolupráce – 5OP	90,37	351 589 957
Transnárodní a meziregionální spolupráce – 2OP	9,63	37 461 150
CELKEM		26 691 655 591

Zdroj: MAREK, D., KANTOR, T., *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie.*

V následném programovém období si pak Česká republika vyjednala 26 operačních programů. Tyto programy jsou zaměřeny tematicky (doprava, životní prostředí, zaměstnanost, věda a vzdělání), zeměpisně (Střední Morava, Moravskoslezsko atd.) a OP Praha. Ostatní operační programy jsou určeny pro přeshraniční, meziregionální a neregionální spolupráci nebo zajišťují zázemí při realizaci politiky soudržnosti.

Tyto programy pak vycházejí z cílů, které jsou shrnuty v Národním strategickém referenčním rámci, který v červenci 2007 schválila Evropská komise.⁸

3.1 Tématické (sektorové) operační programy – Cíl Konvergence

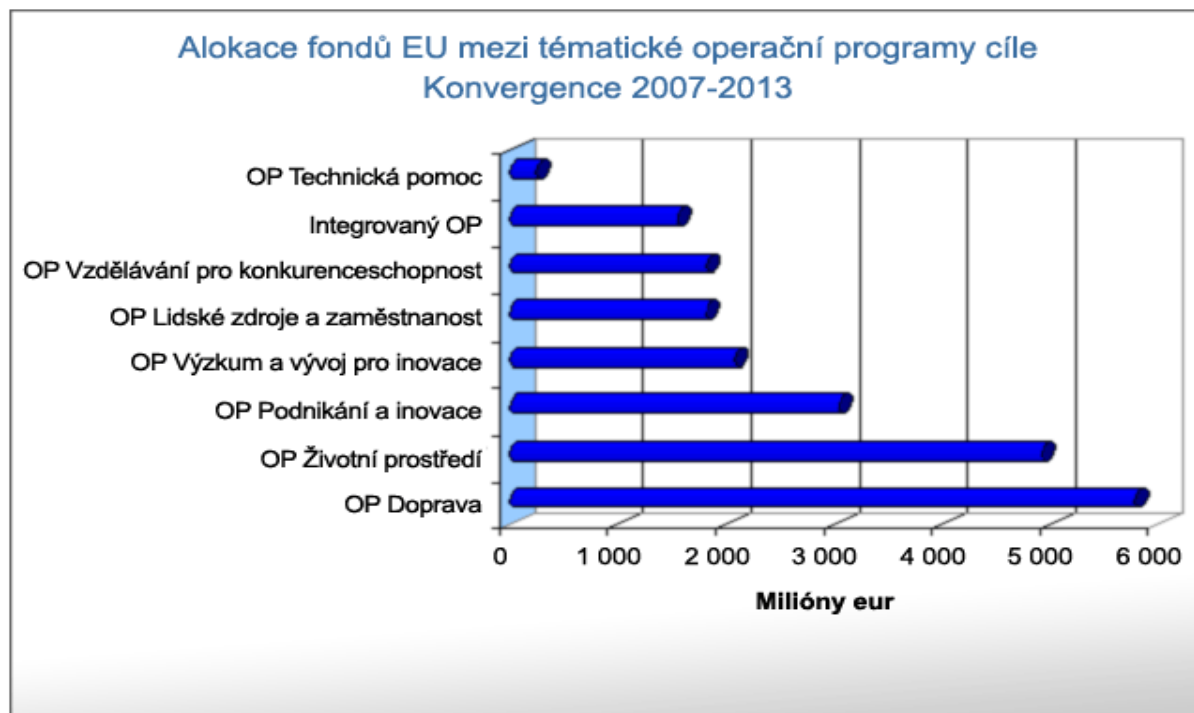
Pro cíl Konvergence je v období 2007-2013 připraveno celkem 8 tematických operačních programů (příloha 1). Jsou určeny pro celou ČR s výjimkou hlavního města Prahy. Zaměření těchto OP je specifické na určitý sektor.⁹ Výjimku z pravidla dle cíle Konvergence, do kterého by jinak Praha nespádala, tvoří OP Doprava a OP Životní prostředí, které spadají svým spolufinancováním také pod Fond soudržnosti a tudíž díky těmto dvou OP můžeme také mluvit o tematických OP pro hlavní město Prahu.

To vše díky tzv. vícecílovým OP, které jsou financovány jak z prostředků určených pro cíl Konvergence, tak z prostředků pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a způsobilým územím je proto celá Česká republika včetně Hl. m. Praha. Cílem projektů se tak stávají čtyři operační programy.

⁸ Fondy Evropské unie: Programy 2007-2013 [online].[cit. 2011-03-19].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>

⁹ Fondy Evropské unie: Tématické operační programy [online].[cit. 2011-03-19].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>

Graf 3.1: Alokace prostředků z fondů EU v ČR pro TOP v cíli Konvergence

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>

OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (projekty vytvářející systémový rámec celoživotního učení), Integrovaný operační program (modernizace infrastruktury pro veřejnou správu a národní podpora cestovního ruchu) a OP Technická pomoc.

OP Doprava (OPD):

Operační program Doprava je největším českým operačním programem. **Objem poskytnutým prostředků je zde pro současné období 5,8 mld. Euro, což je 21,6 % z celkového objemu prostředků poskytnutých z fondů EU!** Je určen pro realizování dopravních strategických cílů Národního rozvojového plánu, na zvýšení vzájemné návaznosti železniční, silniční a říční dopravy v rámci tzv. transevropských dopravních sítí (TEN-T) a o posílení celkové infrastruktury opět převážně v návaznostech na meziregionální a mezistátní dopravní sítě. O podporu mohou žádat vlastníci a správci a provozovatelé dotčené infrastruktury. Řídícím orgánem pro ČR je Ministerstvo dopravy ČR. Čerpání prostředků je pak možné ze dvou fondů a to Evropského fondu pro obnovu a rozvoj (ERDF) a Fondu soudržnosti (FS). Zaměření programu na nejdůležitější oblasti:

OSA 1: zlepšení železniční dopravy na TEN-T: jedná se hlavně o modernizaci koridorů a rozhodujících železničních uzlů v rámci TEN-T. Objem zde použitých prostředků je 38% OPD.

OSA 2: zlepšení silniční a dálniční dopravy na TEN-T: její modernizace a vybavení informačními systémy. Prostředky v objemu 28% OPD.

OSA 3: zlepšení železniční dopravy mimo TEN-T: modernizace dopravních uzlů. Prostředky v objemu 6,8%. OPD

OSA 4: zlepšení silniční dopravy na silnicích I. třídy a mimo TEN-T: budování obchvatů, použité prostředky v objemu 18% OPD.¹⁰

OSA 5: zlepšení městské hromadné dopravy a metra: rozvoj systémů řízení silniční dopravy v Praze

OSA 6: podpora kombinované dopravy a vnitrozemské vodní dopravy

OSA 7: technická pomoc: zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

OP Životní prostředí (OPŽP)

Je druhým největším příjemcem prostředků z fondů EU pro současné programové období. Je zaměřen na zlepšování kvality životního prostředí a tím následnému zdraví obyvatelstva. Jeho cílem je podporovat projekty, jejichž snahou je zlepšování stavu a kvality vzduchu, vody a půdy. Stejně tak projekty jejichž snahou je osvěta naší populace v oblasti ochrany životního prostředí. Operační program Životní prostředí (OPŽP) spadá mezi tematické operační programy v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je druhým největším českým operačním programem: z fondů EU je pro něj vyčleněno 4,92 mld. Eur což činí přibližně 18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. O prostředky z OPŽP mohou žádat obce, kraje, podniky, neziskové organizace, občané. Dá se říci, že celé spektrum společnosti a to jen dokládá důležitost tohoto OP. Řídícím orgánem je pak opět ministerstvo, v tomto případě Ministerstvo životního prostředí. Finanční prostředky

¹⁰ Fondy Evropské unie: Operační program doprava [online].[cit. 2011-03-22].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Doprava>

pak přicházejí opět ze dvou evropských fondů a to ERDF a FS. Cílem programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí, což je základní předpoklad pro princip udržitelného rozvoje. Cíle programu jsou pak také rozděleny do několika prioritních os.

OSA 1: Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní: cíle, které se snaží naplnit osa1 jsou nejdůležitější v rámci tohoto OP. Na jeho důležitost tu pak také jednoznačně ukazuje množství finančních prostředků a jejich % poměr na celkových prostředcích programu. Bavíme se zde o poměru 40,4 % z hodnoty prostředků poskytovaných OPŽP, tzn. částce 1,99 mld. Euro. Tato osa programu je pak zaměřena na projekty směřující k výstavbě čističek odpadních vod, vzniku nových rozvodných sítí pitné vody, výstavba polderů, upravování koryt řek atd.

OSA 2: Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí: snahou této osy je zařazování ekologicky šetrnějších spalovacích zařízení, vysazování nových stromů mezi bytové zástavby a průmyslové oblasti nebo namáhané dopravní cesty, snižování tepelných ztrát bytových domů. Na tuto osu pak připadá objem prostředků 0,63 mld. Euro, tzn. 12,9 % z OPŽP.¹¹

OSA 3: Udržitelné využívání zdrojů energie: Zde se jedná o podporu projektů: zde se jedná o instalaci kotlů na biomasu, výstavbu větrných elektráren, tepelných čerpadel, aplikace technologií na úpravu odpadního tepla, zateplování budov. Hodnota prostředků pro tuto osu je 0,69 mld. Euro tzn. 13,7% OPŽP.

OSA 4: Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží: tato osa využívá prostředky na programy zaměřující se na rekultivace starých skládek, sanace vážně kontaminovaných lokalit budování systémů odděleného sběru odpadů, budování zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů. Schválený objem prostředků pro tuto osu je pak 0,78 mld. Euro, tzn. 15,8 OPŽP.

OSA 5: Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik: Tato osa se snaží hlavně o větší informovanost v oblasti ochrany životního prostředí. Hodnota poskytnutých prostředků je pak 0,06 mld. Euro, tzn. 1,2% OPŽP.

OSA 6: Zlepšování stavu přírody a krajiny: výsadba a obnova remízů, větrolamů, zvyšování retenční schopnosti krajiny, snaha o uchování a návrat do volné přírody ohrožených druhů

¹¹ Fondy Evropské unie: Operační program životní prostředí [online].[cit. 2011-03-22].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>

živočichů a rostlin, úprava skalních masívů postižených erozí. Tato osa je podporována 0,6mld Euro, tzn. 12,2% OPŽP.

OSA 7: Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu: Osa podporuje nákup, výstavbu technických zařízení pro podporu informovanosti a vzdělávání. Podpora je od OPŽP ve výši 0,9% OPŽP, tzn. 0,04mld. Euro.

OSA 8: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

OP Podnikání a inovace (OPPI)

Operační program je cílený na zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky, přičemž je zde snaha přenést výsledky výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe. Program podporuje zvýšení aktivity malých a středních podnikatelů, inovační potenciál českého průmyslu a služeb. OP Podnikání a inovace patří pod cíl Konvergence, z evropských peněz je na něj vyčleněno 3,04 mld. Euro, z českých veřejných zdrojů je pak potřeba tento program podpořit o další 0,54 mld. Euro. Svým objemem, co se finančních prostředků z EU týká, je třetím největším českým operačním programem. O podporu mohou žádat podnikatelé, sdružení podnikatelů, výzkumné instituce, vysoké školy a ostatní vzdělávací instituce, neziskové organizace, fyzické osoby, územní samosprávné celky a jimi zřizované a zakládané organizace, CzechInvest, CzechTrade a další¹² Řídicím orgánem pro ČR pak zde máme Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Prostředky plynoucí z fondů EU pak přichází z ERDF a je pro ně připraveno 7 prioritních os.

OSA 1: Vznik firem: Jedná se o podporu menších firem s inovačně zaměřenými projekty, kdy je možno v rámci této osy podpořit firmy pořízením a rekonstrukcí dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Podpora této osy je v programu OPPI 0,4%, tzn. 15,7mil. Euro.

OSA 2: Rozvoj firem: Podobné jako v oblasti podpor pro osu 1. Rozdíl je v tom, že zde se podpory poskytují pouze na rozvoj firem. Objem prostředků je zde již znatelně vyšší, kdy podpora v této oblasti je 918,7 mil. Euro, tzn. 25,7% z OPPI.

¹² Fondy Evropské unie: Operační program podnikání a inovace [online].[cit. 2011-03-22].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace>

OSA 3: Efektivní energie: zde se jedná o podporu pořízení a rekonstrukce obnovitelných zdrojů energie, zapojování technologií vyrábějící energii z obnovitelných zdrojů (výstavby sítí k obnovitelným zdrojům), snižování ztrát v rozvodech elektřiny a tepla. Objem prostředků této podpory je 418,2 mil. Euro, tzn. 11,7% OPPI.

OSA 4: Inovace: základem této osy je podpora inovativních zařízení ve kterých dochází ke vzniku nových technologií a které vede k přílivy „mozků“ do daného regionu. Podporuje vznik a rozšiřování vývojových center. Prostředky poskytnuté na tuto oblast podpory jsou ve výši 922,0 mil. Euro, tzn. 25,8 % OPPI.

OSA 5: Prostředí pro podnikání a inovace: Např. podpora vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení podnikatelských subjektů, vědecko-výzkumných, vzdělávacích a jiných podpůrných institucí, podpora zapojování českých výzkumných institucí a podniků do mezinárodních technologických platforem, zakládání a rozvoj podnikatelských inkubátorů a podnikatelských inovačních center (BIC, PIC apod.), které provozují inkubátor, infrastruktura pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů podnikatelských subjektů, příprava podnikatelské zóny, přeměna brownfieldu na podnikatelskou zónu apod.¹³

OSA 6: Služby pro rozvoj podnikání: tato podpora se zaměřuje hlavně na podpůrné aktivity v oblasti informování společnosti (potencionální zákazníky), jedná se o spoluúčasti na výstavách a veletrzích v zahraničí, poradenství. Z OPPI je na tuto podporu věnováno 116,9 mil. Euro.

OSA 7: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

OP Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI)

Tento operační program má za hlavní cíl posílit konkurenceschopnost ČR prostřednictvím směřováním našeho státu na znalostní ekonomiku. Tento posun má být zapříčiněn posilováním výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR prostřednictvím vysokého školství a provázání vysokého školství se soukromým sektorem.

¹³ Fondy Evropské unie: Operační program podnikání a inovace [online].[cit. 2011-03-22].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Podnikani-a-inovace>

Snahou je vytvořit vysoce kvalifikovaná pracovní místa tak, aby se regiony ČR staly místy koncentrace těchto aktivit v Evropě.¹⁴ Program podporuje výstavbu nových výzkumných pracovišť, jejich vybavení nejmodernější technikou a snaží se o zvýšení kapacity terciálního vzdělávání. Žadatelé o podporu se mohou rekrutovat z veřejných výzkumných institucí, výzkumných ústavů, Veřejných a státních vysokých škol provádějící výzkum a vývoj. Řídícím orgánem je pak opět ministerstvo, v tomto případě Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Objem poskytnutých prostředků na OP VaVpI je 2070,68 mil. Eur. Tyto prostředky jsou pak rozděleny do 5. prioritních os.

OSA 1: Evropská centra excelence: rekonstrukce, výstavba omezeného počtu nových kapacit, jejich vybavení technologiemi a provázání s ostatními podobnými centry v zahraničí. Objem poskytnutých prostředků je 685,4 mil. Euro, v objemu OP VaVpI je to 33,1 % OP.

OSA 2: Regionální VaV centra: rozvoj těchto pracovišť a jejich vzájemná spolupráce s místními reálnou a praktickou sférou (podniky, nemocnice). Dochází zde ke kontaktu vědeckých a vývojových center s aplikační sférou, dochází k velice výhodné vzájemné spolupráci. Hodnota podpory z OP VaVpI je 685,4 mil. Euro, tzn. 33,1 % celkového objemu prostředků OP.

OSA 3: Komercializace a popularizace VaV: základem této osy je podpora komercializace výsledků vývojových center. Velice důležitá podpora, jejímž využíváním dochází ke komercializaci výsledků bádání, což má za výsledek následný příjem finančních prostředků z realizovaných výrobků a služeb. Důležitou oblastí, kterou se tato podpora zabývá je ochrana duševního vlastnictví. Finanční podpora je ve výši 213 mil. Euro, tzn. 10,3% OP VaVpI.

OSA 4: Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity: podpora této osy směřuje převážně do přípravy podmínek pro výuku na vysokých školách a do vědeckých a vývojových center. Výše podpory 414 mil. Euro tzn. 20% OP VaVpI.

OSA 5: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

¹⁴ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 40.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ)

Program zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.¹⁵ Tento program spadá mezi víceúčelové tematické operační programy. Program má pro současné období určené prostředky ve výši 1,84mld. Euro, což znamená cca 7% prostředků určených pro ČR z rozpočtu EU. O podporu z programu mohou žádat vzdělávací a poradenské organizace, poskytovatelé sociálních služeb, zaměstnavatelé, orgány státní správy, kraje, obce a další. Řídícím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. V olomouckém regionu Program samotný se pak dělí do několika dalších oblastí zájmu a to na základě prioritních os. OPLZZ má těchto os 6.

Osa 1 – adaptabilita – objemu prostředků 28,6% OP LZZ (použití: další profesní vzdělání pro zaměstnance, uplatňování pružných forem organizace práce, atd.)

Osa 2 – aktivní politika trhu práce – objem prostředků 33% OP LZZ (použití: rekvalifikace, podpora podnikání u OSVČ, podpora veřejně prospěšných prací, atd.)

Osa 3 – sociální integrace a rovné příležitosti – objem prostředků 21,7% OP LZZ (použití: podpora nástrojů vedoucích k sociálnímu začleňování a k prevenci sociálního vyloučení, atd.)

Osa 4 – veřejná správa a veřejné služby - objem prostředků 10,6% OP LZZ

Osa 5 – mezinárodní spolupráce – výměna zkušeností

Osa 6 – technická pomoc – zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Podstatou tohoto programu je podpora vzdělání a to jak jeho zkvalitnění, tak modernizace a jeho propojení do komplexního systému celoživotního učení. Stejně tak pro zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. Financování především z prostředků Konvergence. Objem poskytnutých prostředků pro tento OP je opět na úrovni 6,8% celkových příjmů

¹⁵ Fondy Evropské unie: Operační program lidské zdroje a zaměstnanost [online].[cit. 2011-03-22].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>

z fondů EU pro ČR tzn. cca 1,83 mld. Euro. O podporu mohou žádat Školy a školská zařízení, organizace působící ve vzdělávání a kariérovém poradenství, instituce vědy a výzkumu, ústřední orgány státní správy a jimi řízené organizace, obce, města, kraje, nestátní neziskové organizace a další. Řídícím orgánem je pak Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Opět je tento program rozdělen do několika os.¹⁶

Osa 1 - počáteční vzdělávání - objem prostředků 34% OPVK (použití: zavádění vyučovacích metod, nových organizačních forem, podpora výuky cizích jazyků)

Osa 2 - terciární vzdělávání, výzkum a vývoj - objem prostředků 35% OPVK (použití: další vzdělávání učitelů, zaměření na VOŠ a VŠ, vzdělávání pracovníků ve výzkumu a vývoji atd.)

Osa 3 - další vzdělávání - objem prostředků 16% OPVK

Osa 4 - systémový rámec celoživotního učení - objem prostředků 12% OPVK (použití: k financování aktivit, které vedou k vytváření systému celoživotního učení)

Osa 5 - Technická pomoc - objem prostředků 4% OPVK

Integrovaný OP (IOP)

Tento operační program slouží jako doplněk pro připravované operační a regionální programy. Hlavním cílem programu je zefektivnění fungování veřejné správy a služeb a z toho vyplývající podpora socioekonomického růstu a zkvalitnění života občanů.¹⁷ Tento program byl schválen Evropskou komisí 20.12.2007. Řídícím orgánem je zde Ministerstvo pro místní rozvoj. Pro samotné financování IOP je počítáno se zdroji z prostředků z ERDF, z národních veřejných zdrojů, ale v omezeném rozsahu se použijí i soukromé zdroje. Celkové prostředky pro IOP jsou vyčísleny na 1582,4 mil. Euro, kdy největší část (1 553 mil. Euro) bude vyčleněna na cíl Konvergence, zbývající část pak pro RKaZ. Rozdíl těchto částek je tak výrazný z důvodu mnohem lepšího postavení Prahy od ostatních regionů NUTS 2.

¹⁶ Fondy Evropské unie: Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost [online]. [cit. 2011-03-23]. Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>

¹⁷ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 43.

OP Technická pomoc

Operační program Technická pomoc (OP TP) je určen k podpoře jednotného přístupu na národní úrovni pro zajištění aktivit efektivního řízení, kontroly, sledování a vyhodnocování realizace Národního strategického referenčního rámce (NSRR), který zastřešuje aktivity politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR v letech 2007—2013. Stejně tak má na starosti včas zařídit přípravu příštího programového období 2014+. OP TP spadá mezi víceúčelové tematické operační programy. Větší část programu je financována z prostředků cíle Konvergence, menší část z prostředků cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Pro oba cíle je z fondů EU a ze státního rozpočtu vyčleněno celkem 0,29 mld. Euro.¹⁸

OTTP tak doplňuje jednotlivé operační programy, co se týká technické pomoci se snahou o jejich určitou koordinaci. Žádat o podporu mohou odpovědné odbory Ministerstva pro místní rozvoj, odbory Ministerstva financí a Centrum pro regionální rozvoj ČR. Odpovědným orgánem OTTP je pro ČR Ministerstvo pro místní rozvoj. Program je shrnut do 8. prioritních Os, kdy 4 z nich jsou určeny pro cíl Konvergence a 4 pro Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Tyto prioritní osy jsou pak u obou cílů stejné. Co není stejné, je výše přiřazených prostředků na jednotlivé cíle, zde je již rozdíl obrovský. Pro cíl Konvergence je z rozpočtu vyčleněno 286,9 mil. Euro, tzn. 98,4 % OTTP. Na cíl RKaZ pak 4,6 mil. Euro, tzn. 1,6 % OTTP

OSA 1: 1A a 1B Podpora řízení a koordinace: cílem podpor je poskytnutí jednotlivým OP informace pro správnou metodiku při žádání a čerpání z OP, koordinace politiky HSS pro aktuální období 2007-2013 a příprava období 2014+.

OSA 2: 2A a 2B Monitorování: tyto podpory jsou zaměřeny na systém monitorování, řízení a vyhodnocování programů a projektů v jednotném informačním systému, kdy je vše dostupné v reálném čase.

OSA 3: 3A a 3B Administrativní a absorpční kapacita: cílem je snaha zefektivnění všech činností prováděné při práci s programy a projekty. Zaměřeno na efektivnější práci zúčastněných pracovníků, jejich vzdělávání apod.

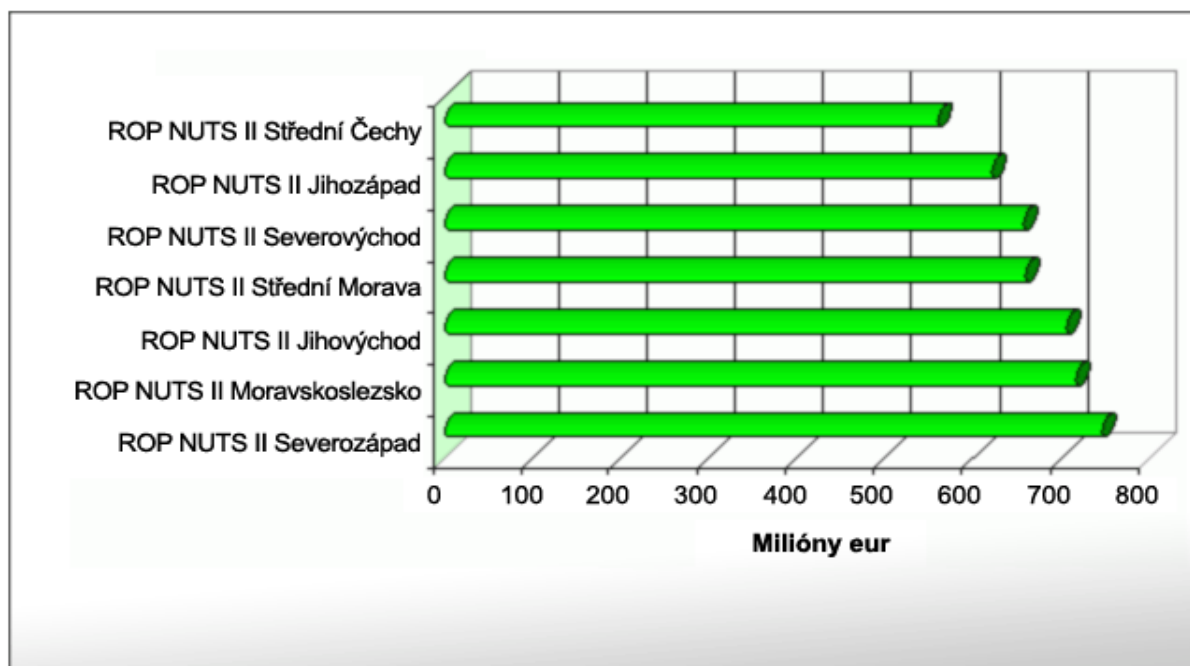
¹⁸ Fondy Evropské unie: Operační program technická pomoc [online].[cit. 2011-03-23].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/Operacni-program-Technicka-pomoc>

OSA 4: 4A a 4B Publicita: snahou těchto podpor je maximalizovat veřejný zájem o realizované programy, projekty. Stejně tak získat publicitu politice HSS o jejím účelu a cílech.

3.2 Regionální operační programy – Cíl Konvergence

Operační programy regionální navazují na sektorové operační programy a oproti tematickým programům řeší problémy daných regionů. Hlavním cílem regionálních (sektorových) operačních programů je vyváženost jednotlivých regionů a to využitím daného a často i nevyužívaného potenciálu. Za činnost Regionálního operačního programu (ROP) a jeho řídicím orgánem je, odpovědná Regionální rada příslušného regionu soudržnosti. Pro současné programové období (2007-2013) je připraveno sedm ROP, vždy jeden pro každý z regionů soudržnosti NUTS II (příloha 2).

Graf 3.2: Alokace prostředků z fondů EU v ČR pro ROP v cíli Konvergence

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/810a501c-e85f-4e99-92f3-d1824296f1d4/Regionalni-operacni-programy>

Všechny ROP jsou spolufinancovány z Evropského fondu regionálního rozvoje. Bližší popis jednotlivých ROP, bude proveden v pořadí dle výše jejich podpor. Oblasti zájmu jednotlivých ROP pak zastupují stejně jako u tematických OP jednotlivé osy. Zaměření os

těchto podpor pak vychází nejčastěji z historických a geografických vlastností daného území České Republiky.¹⁹

ROP NUTS II Severozápad (ROP SZ)

Tento regionální operační program je zaměřen pro oblast zahrnující Ústecký a Karlovarský kraj. Jedná se o největší ROP z regionálních OP vzhledem k výši finanční podpory. Z evropských fondů je na něj vyčleněno 745,91 mil. Euro, z českých veřejných zdrojů je to pak 131,63 mil. Euro. Vzhledem k poloze a vlastnostem kraje patří mezi hlavní cíle zvyšování kvality fyzického prostředí, dále zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu, na které navazuje vytvoření moderních a atraktivních měst a jejich spojení s venkovskými oblastmi v hesle – dostupný region. Nezapomíná pak na podporu místního středního podnikání a to přípravou podnikatelských ploch. Severozápad pak tyto své cíle včlenil do svých 5-ti prioritních os.

OSA 1: Regenerace a rozvoj měst: do této osy spadá většina z hlavních vytyčených cílů ROP Severozápad, přesněji se jedná o dostavbu dopravní a technické infrastruktury, regenerace „brownfields“ a vylepšení sítě zdravotnických a sociálních zařízení. Na tuto prioritní osu je pak připraveno 288,6 mil Euro tzn. téměř 40% (přesně je to 38,7%) prostředků z OP Severozápad.

OSA 2: Integrovaná podpora místního rozvoje: zabývá se převážně dostavbou, rekonstrukcí a vybavení objektů občanské vybavenosti jako jsou parky, stezky, rekreační zóny a dětská hřiště atd. a dalších zařízení podporující volnočasové aktivity. Objem prostředků je zde o poznání menší a přibližuje se částce 33 mil. Euro.

OSA 3: Dostupnost a dopravní obslužnost: je další z důležitých os určených pro plnění cílů ROP SV. Osa podporuje realizaci cíle dostupného regionu a mobilitu jeho obyvatel. S její pomocí dochází k rekonstrukci a modernizaci dopravní infrastruktury. Podpora budování komunikací II. A III. tříd, rozvoj Labe jako další důležité dopravní tepny, podpora veřejné

¹⁹ Fondy Evropské unie: Regionální operační programy [online].[cit. 2011-03-23].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

dopravy modernizací stanic a prostředků MHD. Prostředky poskytované na tyto projekty se pohybují v objemu 262,0 mil. Euro, tzn. 35,1 % ROP SV.²⁰

OSA 4: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu: zaměření na infrastrukturu pro turistiku, dobudování regionálních informačních center a ubytovacích kapacit, úprava kulturních památek, lázeňství. Výše podpory je z fondů EU 142,6 mil. Euro tzn. cca 20% ROP SZ.

OSA 5: Technická asistence napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

ROP NUTS II Moravskoslezsko (ROP MS)

Tento operační program je realizován na území, které je totožné s Moravskoslezským krajem. Globálním cílem regionu je „urychlit vývoj regionu a zvýšit jeho konkurenceschopnost efektivnějším využitím jeho potenciálu. Tohoto cíle bude dosaženo zejména zvyšováním kvality života obyvatel a atraktivity regionu pro investory a návštěvníky, zlepšováním podmínek pro práci a volný čas, zejména modernizací dopravní a technické infrastruktury a rozvojem dalších atributů spokojenosti obyvatel a návštěvníků regionu. Konkurenceschopnost regionu Moravskoslezsko bude posilována vytvářením příhodných podmínek pro podnikání a aktivním marketingem Moravskoslezského kraje“²¹ Co do finančního objemu je pro něj vyčleněno 716,09 mil. Euro, z veřejných zdrojů české republiky má být program dofinancován o dalších 126,37 mil. €. Moravskoslezský kraj má pak své projekty rozděleny do 5ti oblastí zájmu.

OSA 1: Regionální infrastruktura a dostupnost: tato osa vytváří podmínky pro stavbu a modernizaci silničních komunikací II. A III. tříd, výstavby obchvatů. Podporuje tvorbu sítě MHD a přestupních terminálů mezi jednotlivými dopravními systémy. Snahou je také zapojení do místní sítě MHD a příslušné infrastruktury pro letiště Ostrava. Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 289,3 mil. Euro, tzn. 40,4 % ROP MS.

OSA 2: Podpora prosperity regionu: snaha o podporu převážně nepodnikatelských aktivit, do nichž spadá podpora vzdělávání formou e-learningových aktivit, podpora sportu výstavbou

²⁰ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Severozápad [online].[cit. 2011-03-25].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Severozapad>

²¹ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 47.

nebo obnovou sportovišť, naučných tras a cyklotras. Dále rozvoj terénních sociálních a zdravotních aktivit. Na osu 2 je pamatováno částkou 182,2 mil. Eur, což je 25,45% ROP MS.

OSA 3: Rozvoj měst: osa 3 je s následnou osou 4 navázáním na druhou prioritní osu. Dochází zde k prohlubování projektů podporujících turistickou atraktivnost a na to návazný cestovní ruch. Podpora aktivit směřujících na eliminaci vlivu dopravy na kvalitu ovzduší. Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 170,1 mil. Eur, tzn. 23,75% ROP MS.²²

OSA 4: Rozvoj venkova: zaměření této osy je podobné jako u osy předcházející, menší rozdíl je pak v investicích na pořízení dopravních prostředků veřejné dopravy, kdy v této prioritní ose je větší a výsledkem tak má být větší spádnost do center moravskoslezského kraje. Co do objemu je tato osa mnohem chudší než osa 3. Vysvětlením nám může být větší počet velkých měst v rámci kraje, oproti jiným regionům ČR, což znamená i vyšší počet obyvatel žijících ve městech. Na prioritní osu 4 je z fondů EU vyčleněno 50,1 mil. Eur, tzn. 7% ROP MS.

OSA 5: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

ROP NUTS II Jihovýchod (ROP JV)

Tento operační program je určen pro příslušný region soudržnosti Jihovýchod, který se rozkládá na území kraje Jihomoravského a kraje Vysočina. Hlavními cíly pro ROP JV je „posilování konkurenceschopnosti regionu vytvořením podmínek pro efektivní využívání rozvojového potenciálu na území NUTS II Jihovýchod prostřednictvím komplexního zlepšení dopravní dostupnosti a propojení rozvojových pólů regionu, vedoucí také k využívání potenciálu v oblasti cestovního ruchu. Dále ke zkvalitňování podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově v souladu s principy udržitelného rozvoje.“²³ Pro tento OP je z evropských fondů vyčleněna částka v hodnotě 704,45 mil. Eur, z českých veřejných zdrojů má pak být program dofinancován 124,31 mil. Eur. Tato podpora je pak rozdělena do 4 oblastí zájmu.

OSA 1: Dostupnost dopravy: tato osa řeší nejpalčivější problém tohoto rozlehlého regionu. Má podporovat projekty zabývající se úpravou a výstavbou infrastruktury, jakožto i všech

²² Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Moravskoslezsko [online]. [cit. 2011-03-25]. Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Moravskoslezsko>

²³ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 43.

inženýrských staveb na infrastrukturu navázaných. Důležitou částí je pak stejně jako u moravskoslezského kraje návaznost infrastruktury na mezinárodní civilní letiště, dobudování terminálů a záchytných parkovišť. Pro větší města tohoto regionu soudržnosti pak má velký význam také snaha o provozování čistější veřejné dopravy, docílené nákupem a modernizací ekologických dopravních prostředků. Vytyčeným cílů pak odpovídá i finanční podpora této osy, kdy je na ni vyčleněno 345,2 mil. Euro, což představuje 49,0 % celého ROP JV.

OSA 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu: tato osa se zaměřuje na podporu zařízení, jako jsou konferenční centra, lázeňská a sportovní centra a vůbec podpoře aktivit, které slouží ke sportovnímu a kulturnímu vyžití. Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 133,8 mil. Eur, 19,0 % ROP JV.

OSA 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel: prioritou osy je podporovat projekty, které se snaží ve své podstatě kvalitnější a zdravější žití a informační společnost. Příkladem je úprava veřejných prostranství, revitalizace brownfields, výstavba parkovacích ploch. Dalším směrem pak jsou inovace ať už ve zdravotnictví a sociálních službách, nebo podporování místních datových sítí sloužících pro zpřístupnění broadbandových služeb veřejnosti. Pro následné oblasti podpor je v ROP JV počítáno 201,5 mil. Euro, což je nemalých 28,6 % z prostředků ROP JV.

OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

ROP NUTS II Střední Morava (ROP SM)

Program je určen pro region soudržnosti Střední Morava, který se skládá z Olomouckého a Zlínského kraje. Globálním cílem regionálního operačního programu NUTS II Střední Morava je „zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu a životní úrovně jeho obyvatel. Komplexní pojetí globálního cíle se týká jak posílení ekonomického rozvoje městských částí, představující rozvojová centra regionu, tak stabilizace venkovského prostoru. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím naplnění vnitřního potenciálu regionu. Současně však region vykazuje svůj vnější rozvojový potenciál

(v oblasti dopravy, cestovního ruchu), který by měl být naplněním tohoto ROP rovněž podpořen.²⁴ Důležitým cílem vzhledem ke geografické poloze se stává zlepšení dopravní dostupnosti regionu a jeho napojení na hlavní dopravní infrastrukturu. Výše finanční podpory ROP SM je 657,39 mil. Eur, kdy z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 116 mil. Eur. ROP SM má 4 prioritní osy.

OSA 1: Doprava: Název této osy a výše prostředků jasně ukazuje na největší problém ROP SM. Prostředky pak plynou hlavně do projektů, které se snaží tyto nedostatky odčinit (obchvaty sídel, protihlukové stěny, mimoúrovňová křížení biokoridorů, zpracování projektové dokumentace a provedení příprav pro zahájení větších investičních dopravních celků). Částka plynoucí na tuto prioritní osu je ve výši 255,1 mil. Eur, tzn. 38,8 % ROP SM.

OSA 2: Integrovaný rozvoj a obnova regionu: podobnou důležitost a stejně tak i sumou disponuje druhá prioritní osa. V mnohém navazuje na osu 1. Zabývá se obnovou a výstavbou infrastruktury a obslužných komunikací, stejně tak i odstraněním nevyužitelných staveb a ostatních ekologických zátěží. Nezapomíná také na podporu výstavby infrastruktury pro poskytování zájmových a volnočasových aktivit, vč. kulturních, sportovních a multifunkčních zařízení. Na tuto osu je vyčleněno 259,0 mil. Eur., tj. 39,4 %.

OSA 3: Cestovní ruch: Prioritní osa, která má za cíl podpořit projekty podporující rozvoj turistického ruchu v obou krajích ROP SM. Snaha podpořit podmínky pro aktivní a kulturně-poznávací formy cestovního ruchu a lázeňství (výstavba naučných stezek, rozvoj areálů pro běžecké a sjezdové lyžování, pěší turistika) a jejich následná propagace.

OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

ROP NUTS II Severovýchod

Tento OP je určen pro region soudržnosti Severovýchod, který se skládá z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Region Severovýchod má dva hlavní cíle. Prvním cílem ROP SV je zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu. Druhým cílem a k prvnímu cíli mírným protikladem je zvýšení kvality fyzického prostředí regionu. Pro popisovaný program je z evropských fondů vyčleněno 656,46 mil. Eur.

²⁴ MAREK, D., KANTOR, T.: *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*, Brno, Barrister&Principál 2009, s. 49.

Z českých veřejných zdrojů pak bude dále navýšen o dalších 115,85 mil. Eur. Tyto prostředky jsou pak do regionu přislíbeny v poměru dle 5 prioritních os.

OSA 1: Rozvoj dopravní infrastruktury: tato osa se snaží o napravení nejpálčivějšího problému v NUTS Severovýchod, který představuje jeho špatné napojení na českou silniční síť – a to hlavně na své moravské sousedy. Snahou této osy je zkvalitnění dopravní sítě včetně jejího napojení na MHD jednotlivých měst v podobě přestupních terminálů nebo záchytných parkovišť s návazností na hromadnou dopravu. Stejně tak podporuje modernizaci dopravních prostředků hromadné dopravy a výstavbu cyklostezek. Z fondů EU je na tuto osu vyčleněno 242,9 mil. Eur, tzn. 37,0 % ROP SV.²⁵

OSA 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí: zaměřením osy je podpora volnočasových aktivit, zvýšení bezpečnosti, rekonstrukce historických a kulturních památek a vůbec snaha o zvýšení kvality života obyvatel. Tato osa je podporována z fondů EU 223,2 mil. Euro, tzn. 34,0 % ROP SV.

OSA 3: Cestovní ruch: „rekonstrukce stravovacích a ubytovacích zařízení, budování cyklotras, turistických tras, revitalizace kulturně-historických a technických památek, realizace navigačních systémů k památkám, propagace realizovaných projektů, budování parkovacích kapacit pro návštěvníky, projekty hippoturistiky, venkovské turistiky, adrenalinové turistiky, pevnostní turistiky a relaxační turistiky, tvorba analytických a strategických dokumentů v oblasti cestovního ruchu, systém značení turistických cílů, síť informačních center, rezervační systém apod. Na prioritní osu 3 je z fondů EU vyčleněno 144,4 mil. €, tj. 22,0 % ROP SV.“²⁶

OSA 4: Rozvoj podnikatelského prostředí: zde dochází k podpoře využití ekonomického potenciálu regionu regenerací brownfields, napojení případných průmyslových zón na páteřní komunikace, případně jiný výstavbě inženýrských sítí. Realizované a podporované projekty v ose 4 jsou podporované částkou 26,3 mil. €, tj. 4,0 % ROP SV.

OSA 5: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

²⁵ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Severovýchod [online].[cit. 2011-03-28].Dostupné z :<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Severovychod>

²⁶ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Severovýchod [online].[cit. 2011-03-28].Dostupné z :<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Severovychod>

ROP NUTS II Jihozápad (JZ)

„Regionální operační program NUTS II Jihozápad je určen pro region soudržnosti Jihozápad sestávající z Jihočeského a Plzeňského kraje. Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově“ Dostupné prostředky z evropských fondů jsou ve výši 619,65 mil. Eur. Českých veřejné zdroje pak podporu navýší o dalších 109,35 mil. Eur. Jednotlivé podpory v rámci programu mohou být směřované do 4 prioritních os.²⁷

OSA 1: Dostupnost center: jedná se o nejdůležitější prioritní osu NUTS JZ. Snaží se o řešení a podporu nejzávažnějšího problému, kterým je špatná dostupnost center, převážně však Jihočeského kraje a města České Budějovice na národních dálničních sítích. Podpora plyne do rekonstrukce komunikací místní důležitosti a modernizace vozového parku, tak aby tyto místa byly řádně propojeny s venkovskými částmi. Výše podpory pak odpovídá důležitosti osy. Z fondů EU je pro tuto osu vyčleněno 275,7 mil. Eur, tzn. 44,5 % ROP JZ.

OSA 2: Stabilizace a rozvoj měst a obcí: osa je důležitá pro „přípravu rozvojových území pro podnikání a služby, revitalizace centra města, památkových zón, zanedbaných areálů a ploch, výstavba a rekonstrukce místních komunikací, výstavba, rekonstrukce a vybavení objektů občanské vybavenosti, objektů pro kulturní a komunitní život, výstavba, rekonstrukce a modernizace objektů sociální a vzdělávacích infrastruktury, objektů zařízení předškolní a mimoškolní péče o děti, rekonstrukce, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení, využití moderních léčebných technologií, výstavba, rekonstrukce, modernizace a vybavení zařízení péče o seniory apod. Na prioritní osu 2 je z fondů EU vyčleněno 201,4 mil. €, tj. 32,5 % ROP JZ“²⁸

OSA 3: Rozvoj cestovního ruchu: důležitou částí této podpory je výstavba turistických cest a jejich značení, stejně tak jako výstavba a rozvoj ubytovacích kapacit. Neméně důležitou částí je pak propagace regionů a podpůrné marketingové kampaně. Hodnota podpory je 123,9 mil. Eur, tzn. 20,0 % ROP JZ.

²⁷ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Jihozápad [online].[cit. 2011-03-29].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Jihozapad>

²⁸ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Jihozápad [online].[cit. 2011-03-29].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Jihozapad>

OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

ROP NUTS II Střední Čechy (SČ)

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy je dán rozlohou střečeského kraje a je s ním totožný. Základním cílem regionu je podporovat a vytvářet podmínky zajišťující vysokou kvalitu života obyvatel měst i na venkově. Pro vytvoření těchto podmínek je nejdůležitější zaměřit se na zlepšení dopravní dostupnosti, zároveň však minimalizovat s ní související negativní dopady na životní prostředí a zvýšit tak atraktivitu regionu pro bydlení. Hodnota prostředků poskytnutých EU a určených k podpoře vytyčených cílů je 559,08 mil. Eur, české veřejné zdroje pak navýší tuto částku o dalších 98,66 mil. Eur. Jednotlivé oblasti podpor jsou dány 4 prioritními osami.

OSA 1: Doprava: důležitou vlastností osy 1 je její vztah a snaha ke snížení negativ plynoucích z hustého zalidnění vzhledem k rozvinuté dopravní infrastruktuře. Příkladem mohou být projekty protihlukových stěn, obchvatů, protiprašných opatření, mimoúrovňová křížení biokoridorů, rozšiřování odstavných ploch systému "Park and Ride" u železničních zastávek a významných autobusových terminálů. Na prioritní osu 1 je z fondů EU vyčleněno 232,6 mil.Eur, tzn. 41,6 % ROP SČ.

OSA 2: Cestovní ruch: tato osa je zaměřena spíše na propagaci regionu a podporu výstavby ubytovacích kapacit, cyklostezek a rekonstrukci kulturních památek. Hodnota podpory této osy z fondů EU je 100,6 mil. Eur, tzn. 18,0 % ROP SČ.

OSA 3: Integrovaný rozvoj území: je osou, která má napomoci vytvořit z někdy překotně se rozvíjejícího se regionu jeden celistvý celek a to podporou v rámci projektových prací, různých architektonických soutěží, výsadbou zeleně a odstraněním nevyužitelných staveb a ekologických zátěží, příjemnější místo pro bydlení. Hodnota podpor na prioritní osu 3 je 206,9 mil. Eur, tzn. 37,0 % ROP SČ.²⁹

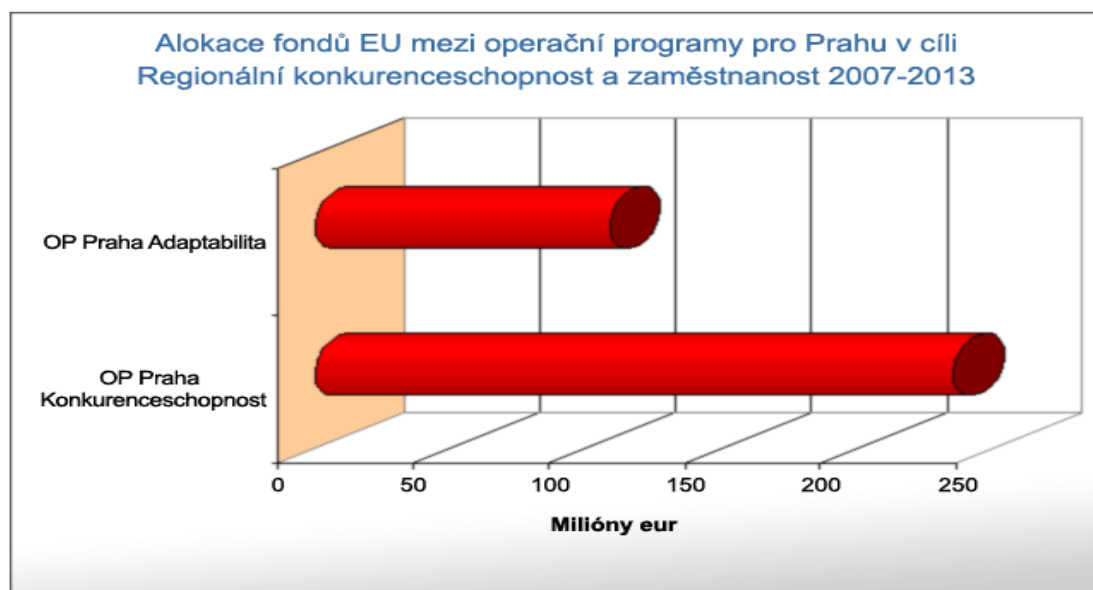
OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

²⁹ Fondy Evropské unie: ROP NUTS II Střední Čechy [online].[cit. 2011-03-31].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-NUTS-II-Stredni-Cechy>

3.3 Operační programy Praha – Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost spadá v období 2007—2013 z regionů soudržnosti České republiky jen Hlavní město Praha, ostatní regiony přísluší do cíle Konvergence. Pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost jsou tak pro ČR určeny jen 2 programy (příloha 3), OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita s hodnotou poskytnutých prostředků ve výši 343,3 mil. Eur.³⁰

Graf 3.3: Alokace fondů EU mezi OP pro Prahu

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha>

Určité prostředky (75,8 mil. Eur), pro realizaci cíle regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, jsou vyčleněny také na víceúčelové tematické operačních programy (Integrovaný operační program, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Technická pomoc). Ty se pak realizují na celém území ČR, včetně Prahy.

OP Praha Konkurenceschopnost (OPPK)

„Operační program Praha Konkurenceschopnost je určen na podporu investičních projektů zaměřených především na podporu veřejné dopravy a dopravní dostupnosti v Praze,

³⁰ Fondy Evropské unie: Operační programy Praha [online].[cit. 2011-03-31].Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Operacni-programy-Praha>

podporu inovací, informačních a komunikačních technologií, podnikání a zlepšování životního prostředí v Praze. Realizace projektů musí probíhat na území hl. m. Prahy.“ Z Evropského fondu regionálního rozvoje je pro OPPK vyčleněno 234,94 mil.EUR, což činí přibližně 0,9% veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z národních veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 41,46 mil. Eur.³¹ O podporu v programu mohou požádat hlavní město Praha a její městské části, společnosti jí založené na projekty realizované na území Prahy. Řídícím orgánem pak může být hl. m. Praha, Magistrát hl. m. Prahy, odbor fondů EU. Jednotlivé cíle jsou pak shrnuty do 4 prioritních os.

OSA 1: Dopravní dostupnost a rozvoj ICT: hlavní snahou prioritní osy je podpora ekologicky příznivé povrchové dopravy, kterou představuje hlavně rozvoj tramvajových tratí a rozvoj a dostupnost ICT služeb, což znamená širokou podporu zavádění internetových přípojek. Pro tuto osu je vyčleněno 102,8 mil. Eur, tzn. 37,2 % OPPK.

OSA 2: Životní prostředí: je zaměřena na revitalizaci území a úsporné a udržitelné využívání energií a přírodních zdrojů. Tato podpora se snaží o revitalizaci nevyužívaných území a jejich přetvoření na parky, doprovodnou zeleň nebo protihlukové pásy zeleně. Neméně důležitá je také podpora využívání obnovitelných zdrojů energie (např. využití odpadního tepla) při provozu veřejných budov. Hodnota podpor je 69,1 mil. Eur., tzn. 25 % OPPK.

OSA 3: Inovace a podnikání: je neméně důležitá prioritní osa, která se snaží o rozvoj inovačního prostředí a partnerství mezi základnou výzkumu a vývoje a praxí formou vědeckých parků, inkubátorů. Stejně tak se snaží o rozvoj podnikatelského prostředí. Použitelné prostředky na tuto oblast jsou ve výši 96,7 mil. €, tj. 35 % OPPK

OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

OP Praha Adaptabilita (OPPA)

„Operační program Praha Adaptabilita (OPPA) je určen na podporu neinvestičních projektů zaměřených na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj

³¹ Fondy Evropské unie: Operační programy Praha konkurenceschopnost [online].[cit. 2011-03-31].Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/df7c5155-012e-4b0e-8251-6b53f1495fdd/OP-Praha-Konkurenceschopnost>

lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji. Program je určen pouze pro Prahu, proto veškeré projekty musí pomáhat v hlavním městě. Platí, že účastníci projektů musejí být z Prahy nebo musí pracovat pro pražské zaměstnavatele, případně musejí být studenty pražských škol. Realizátoři projektů (např. vzdělávací instituce) mohou ovšem být z jakéhokoliv regionu ČR.³²

Řídícím orgánem je stejně jako u OPPK Praha, Magistrát hl. m. Prahy, a odbor fondů EU. Žádat možné prostředky mohou podnikatelé, veřejná správa, organizace zřizované veřejnou správou (např. příspěvkové organizace), nestátní neziskové organizace, profesní a zájmová sdružení, školy a další. Financování pak probíhá z Evropského sociálního fondu, kdy hodnota podpory je 108,39 mil. Eur, což činí přibližně 0,41 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. Z národních veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 19,13 mil. Eur. Program je rozdělen do 4 prioritních os.

OSA 1: Podpora rozvoje znalostní ekonomiky: jedná se o podporu získávání znalostí jakoukoliv formou. Nejčastěji se jedná o školení, stáže, kurzy dalšího vzdělávání, ale je aktivní také v oblasti informační podpory při zakládání nových firem, firem snažících se o výzkum a vývoj atd. Hodnota podpory je 41,4 mil. Eur, tzn. 38,2 % OPPA.

OSA 2: Podpora vstupu na trh práce: hlavní náplní této osy je poskytování sociálních služeb s cílem zlepšit postavení sociálně znevýhodněných osob na trhu práce, podpora při hledání a udržení práce. Opatření pro podporu rovných šancí pro vstup na trh práce mezi muži a ženami atd. Osa je podporována částkou 31,6 mil. Eur, tzn. 29,2 % OPPA.

OSA 3: Modernizace počátečního vzdělávání: je zaměřena primárně na podporu aktivit směřujících ke kvalitnějšímu počátečnímu vzdělávání rozvojem vzdělávacích programů na středních a vysokých školách, rozšíření spolupráce mezi školami a podniky, vysokými školami a institucemi výzkumu a vývoje a dalších podobných oblastí. Hodnota podpory je 31,6 mil Eur, tzn. 29,2% OPPA

OSA 4: Technická pomoc napomáhá při zpracování studií, financování aktivit spojených s řízením programu

³² Fondy Evropské unie: Operační programy Praha adaptabilita [online].[cit. 2011-03-31].Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita>

3.4 Evropská územní spolupráce – Cíl Evropská územní spolupráce

Poslední skupina operačních programů jsou programy, které mají za smysl posílit meziregionální, nadnárodní a příhraniční spolupráci (příloha 4). Stejně tak dbát na bezpečnost jednotlivých členských zemí, posilovat vztahy mezi těmito zeměmi a chránit vnitřní prostor EU. „Pro operační programy přeshraniční a Nadnárodní spolupráce je pro Českou republiku z fondů EU vyčleněno 389 miliónů Eur. V případě ostatních programů cíle Evropské územní spolupráce tvoří rozpočet programu příspěvky z fondů EU a zúčastněných států. Rozpočet programů je pro všechny členské země společný a nejsou zde určeny alokace fondů EU pro jednotlivé státy. Z fondů EU je pro OP Meziregionální spolupráce vyčleněno 321,3 miliónů Eur, pro OP ESPON 2013 činí alokace z fondů 34 miliónů Eur a pro OP INTERACT II 34 milióny Eur.“³³ Operační program Meziregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy EU a také Norsko a Švýcarsko. Také síťové programy ESPON 2013 a INTERACT II jsou určeny pro všechny členy EU. Cílem programů pak bývá nejčastěji předání si informací a zkušeností spojených s restrukturalizací regionů závislých na tradičním průmyslu, podkladů pro využívání nových informačních technologií a jiných znalostí a zkušeností.

Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státu. Pro Českou republiku tak existuje operační program (OP) pro přeshraniční spolupráci s Polskem, Saskem, Bavorskem, Rakouskem a Slovenskem. Tyto programy se pak nejčastěji zabývají rozvojem hraniční infrastruktury a budování ostatních efektivních systémů ochrany majetku a zdraví obyvatelstva v pohraničních oblastech.

Pro Operační program Nadnárodní spolupráce je EU rozdělena do několika zón, přičemž Česká republika patří do zóny Střední Evropa a OP Nadnárodní spolupráce tak sdílíme s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny. Podstatou této spolupráce je zhodnocování aspektů a navrhování řešení v širším pohledu, pro nás v středoevropské zóně. Příkladem

³³ Fondy Evropské unie: Evropská územní spolupráce [online].[cit. 2011-03-31]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>

mohou být dopravní vysokorychlostní koridory procházející střední Evropou, nebo možné jiné společné strategie.

Vzhledem k jejich menšímu významu vzhledem k ostatním skupinám OP, nebudou tyto OP detailně rozebrány.

3.5 Popis vybraného realizovaného projektu v rámci ESF

„Vzdělávací a motivační programy pro založení živnosti s podporou eLearningové technologie“

Popisovaný projekt, jak už bylo dříve zmiňováno, spadá do oblasti podpory Evropského sociálního fondu, OP Řízení lidských zdrojů, opatření 1.1 Podpora aktivní politiky zaměstnanosti. Zaměření programů, které spadají pod tento OP, musí splňovat základní cíle, kterými jsou dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti, posílení kvalifikace a flexibility pracovní síly. Dalším důležitým cílem je pak podpora integrace sociálně ohrožených a vyloučených skupin obyvatel. Tyto cíle se pak snaží naplnit i náš projekt „Vzdělávací a motivační programy pro založení živnosti s podporou eLearningové technologie“. Místo realizace – Olomoucký kraj.

Zaměřením projektu bylo poskytnout potřebné informace uchazečům o zaměstnání, zájemcům o zaměstnání, osobám dlouhodobě nezaměstnaným a osobám ohroženým dlouhodobou nezaměstnaností registrovaných na úřadech práce z regionu Olomoucka a Jesenicka. Byly jim předávány informace potřebné pro zahájení samostatně výdělečné činnosti a samotná pomoc po založení živnosti. Osloveny byly ÚP Olomouc, ÚP Jeseník, Mateřské centrum Krteček v Jeseníku a širší veřejnost prostřednictvím inzerce v regionálním tisku.

Projekt byl zaměřen na lidské zdroje a na posílení aktivní politiky zaměstnanosti. Byl zahájen 1. 11. 2006. Celková doba trvání projektu byla stanovena na 18 měsíců a byl ukončen 30. 6. 2008. Rozdělen byl pak do 6 fází. Každá fáze znamenala samotný cca 6 měsíční kurz s místem realizace buď v Jeseníku, nebo Olomouci. Realizované kurzy, podporované a spolufinancované z prostředků evropských fondů a rozpočtu ČR, byly poskytnuty všem účastníkům z cílených skupin zdarma.

Výsledkem kurzu má být důraz na dopracování analýzy trhu a konkurence a vypracování realistického finančního plánu a v případě jeho realizování, následnou pomoc v prvních měsících podnikání. Po založení živnosti a zahájení podnikání tak v následné fázi poradci zajišťují zpětnou vazbu, pomáhají začínajícímu podnikateli vyhodnocovat finanční rizika, poskytují poradenství v oblasti právní a legislativní, přípravy a realizace reklamní kampaně, získání úvěru, uzavírání smluv se subdodavateli, ale také např. zavádění hygienických norem nebo atestů v oblasti bezpečnosti práce. Specifickým cílem projektu je poskytování poradenství na míru potřeb jednotlivého podnikatele. Ne každý začínající podnikatel bude využívat stejnou formu poradenství ve stejné struktuře a stejném rozsahu.

Cílem je poskytovat poradenství flexibilně, dle potřeb podnikatele, ne na základě paušálního limitu či normativu pro danou profesní oblast. Dalším cílem projektu je zvýšit faktor úspěšnosti při startu a prvních krocích podnikání. V rámci projektu byly také absolventům poskytnuty informace o typech podpor pro začínající podnikatele. Kurzy se uskutečnili v Olomouci a dva kurzy v Jeseníku, akreditované MŠMT pod názvy základy obsluhy osobního počítače a základy podnikání.

Zahájení kurzů se zúčastnilo celkem 85 účastníků, se kterými byly podepsány dohody. Kurz dokončilo 81 účastníků. Jeden účastník kurz nedokončil z důvodu péče o dítě, jeden z důvodu nadměrné obavy z obhajoby a dva účastníci z důvodu nástupu do zaměstnání. Kurzy byly ukončeny závěrečnou zkouškou s následně vydaným certifikátem.

Tab. 3.5.1: Statistiky za celý projekt:

Podíl mužů a žen v kurzech	26% muži	74% ženy
Doba evidence na ÚP:	5%	na ÚP nad 6 měsíců, osoby do 25 let
	32%	na ÚP nad 12 měsíců, osoby nad 25 let
	63%	ostatní osoby
Vzdělání účastníků	2%	Základní
	49%	Střední
	40%	střední s maturitou
	9%	Vysokoškolské

Zdroj: popisovaný projekt pro založení živnosti s podporou eLearningové technologie, vlastní zpracování

Motivačním faktorem kurzu a podpora jeho účastníků v průběhu kurzu mimo samotnou jejich seberealizaci a možnosti opětovného zapojení se do pracovního procesu bylo:

- proplácení jízdného (spojeného s kurzem) po dobu realizace kurzu
- nárok na zvýšenou podporu v nezaměstnanosti v průběhu kurzu
- možnost přístupu do PC učebny pro výuku, samostudium a konzultace

Tab. 3.5.2: Statistika za celý projekt s časovým odstupem

Celkový počet osob zapojených do projektu	85
Celkový počet úspěšných absolventů kurzů	81
Podnikání zahájilo	14%
Zaměstnání získalo	40%
Mateřská dovolená	16%
Dosud uplatnění na trhu práce	54%

Zdroj: popisovaný projekt pro založení živnosti s podporou eLearningové technologie, vlastní zpracování

V rámci projektu se také vyvíjeli aktivity vedoucí k nedílné součásti každého projektu, k jeho publicitě. Některé z těchto aktivity jsou stálé, některé aktivity jsou jednorázové, např. inzerát v novinách, distribuce propagačních materiálů (letáků, plakátů, tužek, tašek, bloků), informace v regionální televizi či rozhlas, prezentace projektu na konferencích, při jednání s obchodními partnery, se zástupci státní správy a samosprávy.

4. Financování projektu z operačního programu

Financování, tzn. čerpání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie a rozpočtů členských států, je nedílnou a velice důležitou částí při využívání operačních programů. Pro samotné financování je možno použít více způsobů. Tyto způsoby jsou nejčastěji odlišeny termínem přiřazování peněžních prostředků vzhledem k průběhu realizace jednotlivých projektů. Vzhledem k tomu, že evropské fondy jsou pro projekty mnohdy nejdůležitějším zdrojem příjmu, je vhodně vedené financování „životně“ důležitou složkou každého projektu. Toto financování je pak možno provádět několika způsoby.³⁴

4.1 Možné způsoby financování projektů

Způsob 1: Evropská komise – členský stát – poskytování předběžných plateb

Princip této platby vychází z toho, jak členské země podávají jednotlivé návrhy operačních programů. Na základě programů pak Evropská komise stanoví objem finančních prostředků pro daný program a provádí jednu jedinou „předběžnou“ platbu na programové období (př. 2007-2013) na zdrojový účet. Tato platba je pak rozdělena podle domluvených sazeb mezi strukturální a kohezní fond a to v %výši, rozdílná pak může být také výše sazeb u „starých“ a „nových“ zemí EU. Rozdíly v sazbách jsou pak u kohezního fondu, strukturální fond má sazby stejné.

Způsob 2: Evropská komise – členský stát – poskytování průběžných plateb a konečného zůstatku

Při poskytování průběžných plateb a konečného zůstatku dochází k uvolňování prostředků na základě žádosti členské země Evropské komisy. Na základě této žádosti a při jejím vyslyšení, dochází k doplnění prostředků na zdrojovém účtu. K připisování prostředků pak dochází zpravidla 3x do roka. Tyto prostředky jsou pak postupně posílány a to takovým způsobem, aby součet předběžných a průběžných plateb nepřesáhl 95% příspěvků z fondu na

³⁴ BOHACKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. s.165

příslušný operační program. Samotná kontrola výše poskytovaných prostředků a poskytování průběžných plateb je velmi náročnou záležitostí, co se týká administrativy. Pro poskytnutí každé platby vyžaduje Komise odůvodněnou žádost podloženou příslušnými výkazy a rozhodnutími. Stejný způsob vyplácení pak probíhá i u žádosti o platbu konečného zůstatku, který je navíc potřeba doplnit o výkaz výdajů opatřeného certifikací, závěrečnou zprávou o provádění operačního programu a prohlášení o uzavření. Vzhledem k náročnosti programu při provádění, čerpání i samotné realizaci je velice důležité, aby byly všechny dané postupy správně realizované. Pokud by došlo k nedodržení těchto předem daných postupů a to vědomě i nevědomky, může dojít k „trestu“, který může vést až k vrácení prostředků poskytnuté Evropskou komisí. Důvodem pro navrácení prostředků se pak může stát nesprávné použití těchto prostředků nebo nedodržení stanovených termínů.

Způsob 3: převod prostředků EU v rámci členských zemí – příjem kapitolami národního rozpočtu

Při příjmu prostředků tímto způsobem dochází k situaci, kdy prostředky ze strukturálních fondů a kohezního fondu jsou rozdělovány podle uznaných nároků a to konkrétním kapitolám národních rozpočtů. Z těchto kapitol jsou pak prostředky posílány konečným příjemcům.

Způsob 4: kapitoly státních rozpočtů uvolňují prostředky oprávněným příjemcům.

„Platby příjemcům mohou probíhat dvojím způsobem. A to jednak formou EX-POST plateb, kdy dochází k proplacení uznatelných výdajů již příjemcem vynaložených, nebo formou EX-ANTE plateb, kdy jsou příjemci poskytnuty finanční prostředky již před započítáním vlastní realizace projektu. Zatímco až na úroveň kapitol národních rozpočtů jsou platby prováděny v měnové jednotce Euro. K příjemcům jdou platby opět v Euro, pokud je členský stát zároveň členem eurozóny, nebo v národních měnách, jestliže členský stát dosud jednotnou měnu nepřijal. Všechny finanční toky podléhají systémům finanční kontroly, a to

jak ve vnějším. Ze strany institucí EU, zejména Evropské komise, tak vnitřním, které podléhají schvalování Evropskou komisí.“³⁵

4.2 Praktický postup a princip financování vybraného projektu z ESF, OP RLZ

V našem příkladě zaměřeném na OP RLZ patřící do priority 1. - Aktivní politiky zaměstnanosti, dále pak do opatření 1.1. - posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání, budeme popisovat přesný postup administrativy při žádání a provádění projektu.

Vše tak začíná nápadem na zajímavý projekt, který by bylo možné dotačně podpořit. Je potřeba vyplnění žádosti. Tato žádost se v programovém období 2004-2006 zapisovala do programu Benefit (dnes Benefit7). Vyplněnou ji bylo potřeba zaregistrovat na příslušné webové adrese a její vytištěnou kopii pak následně ještě poslat na adresu příslušné organizace určené Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) jako zprostředkující subjekt. Jako organizace odpovědná za krajskou koordinaci ostatních úřadů byl orgány Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV) v regionu Olomoucko pověřen ÚP Olomouc. Tento subjekt je vyhlášovatel grantového schématu, což znamená, že udává určitý směr a hodnotící kritéria pro splnění. V případě kladné odpovědi na žádost o podpoření realizace projektu je domluven přesný harmonogram prací a přibližná časová osa čerpání. Teprve teď je podepsána dohoda, která znamená příslib finančního příspěvku z evropských fondů. Tato dohoda se jmenuje Dohoda o poskytnutí příspěvku, ve které je na základě již specifikovaného projektu a schváleného rozpočtu vyčíslena hodnota podpory z Evropských fondů. MPSV pro programové období 2004-2006 postupně vyhlásilo celkem 3 výzvy, podle kterých mohli oprávnění žadatelé zasílat své projekty na posouzení.

Pro náš projekt důležité opatření 1.1. OP RLZ má za úkol vzdělávání uchazečů a zájemců o zaměstnání, a jejich následné navrácení na trh práce. Po přijetí projektu ke spolufinancování, je nesmírně důležité pro čerpání a zajištění prostředků, dodržovat

³⁵ BOHACKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M.: *Strukturální politika Evropské unie*. 1.vydání. Praha : C. H. Beck, 2009. s.166

stanovené postupy. Prostředky jsou pak poukázány na základě předem domluvených podmínek financování (ex-post, ex-ante plateb) a po odeslání stanovených formulářů. V našem případě bylo dohodnuto částečné předběžné čerpání, a to ve výši 25% z celkového schváleného projektu, do 30 dní od podepsání Dohody o poskytnutí příspěvku. V průběhu dalšího realizování projektu jsou průběžné finanční prostředky poskytnuté vždy na základě stanovených podmínek a to po uplynutí daného období, na základě zaslání monitorovací zprávy a žádosti o platbu. Všechny tyto platby, práce na projektu a jeho časový harmonogram, vše je neustále kontrolováno, jak ze strany realizátora projektu, tak zprostředkujícího subjektu. Jakékoliv odchýlení od stanoveného plánu by mohlo způsobit značné škody a postihy a proto je z obou stran velice administrativně náročné. Na závěr, po skončení realizovaného projektu, dochází k celkovému vyúčtování na základě celkového schváleného rozpočtu a již poskytnutých prostředků. Toto vyúčtování se provádí na základě závěrečné monitorovací zprávy, ta pak může být kladná i záporná.

V praxi pak čerpání prostředků probíhá tak, že realizátor projektu poslal tuto monitorovací zprávu každé 3 měsíce (projekt realizován v programovém období 2004-2006, dnes je tato doba 6ti měsíční). Pokud chtěl, aby mu požadované náklady byly proplaceny, musel je podložit žádostí o platbu, na které byla částka s monitorovací zprávou totožná. Důležitou částí, která z těchto dvou dokladů nevyplývá a je velice důležitá a administrativně náročná, je kontrola. A to zda všechny prokazované výdaje jsou opravdu uznatelným nákladem a zda jsou doloženy všechny. Pokud je vše v pořádku může se platba proplatit. Pokud nikoliv, je potřeba chyby napravit, protože do té doby nemůže být platba převedena. Po proplacení částky se musí toto čerpání oznámit nadřízenému orgánu, aby měl představu o průběhu čerpání.

Mezi základní nedostatky, se kterými se realizátoři nejčastěji potýkají a potýkaly u dotčených projektů, byl nedostatek kvalifikovaných pracovníků v začátcích implementace projektů, stejně tak častá změna příruček a směrnic, která představuje zvýšení administrativní náročnost pro administrátory (kdy ze začátku nebyl dolní limit na hodnotu uznatelných nákladů, později změněno od 5000 Kč) pro realizátory (každé 3 měsíce posílat – dnes vyhovujících 6měsíců). Je dobře, že postupně dochází k odbourávání těchto „nešvarů“.

Pokud projekt popíšeme i v jeho číselné podobě, tzn. ukážeme jednotlivé jeho položky příjmů a výdajů, dokážeme si udělat přesnější představu o jeho velikosti a náročnosti. V našem případě pak byly schválené celkové uznatelné náklady projektu ve výši 4 759 800kč.

Tyto náklady tak mají pokrýt celkové náklady projektu a všech aktivit s ním spojených. Vždy však můžeme do nákladů započítat pouze náklady uznatelné s činností projektu, o jejich kontrole tu už bylo pojednáno. Důležitým ukazatelem projektu jsou finanční stropy nákladů k jednotlivým položkám rozpočtu, stejně tak jako celkové procentuální limity jednotlivých kapitol vzhledem k celkovému schválenému rozpočtu. Tyto stropy a celkové limity není možné překonat! Pokud by byla potřeba tyto hranice i přesto upravit, bylo tak možné pouze po jejich odsouhlasení zprostředkujícím subjektem. Změna těchto limitů však nesmí mít kvalitativní vliv na jinou kapitolu rozpočtu ani celého projektu. Důvody k této změně pak musí být náležitě popsány a vysvětleny.

V popisovaném projektu pak tato částka byla poskytnuta v průběhu sedmi etap. Výše finanční podpory byly různé a odvíjely se od čerpání finančních prostředků v příslušném období. Různé pak byly i typy jednotlivých nákladů. Určité typy nákladů byly téměř neměnné v průběhu trvání celého projektu, zde se jedná převážně o náklady režijní (tzn. pronájmy učeben, kanceláří a platy stálých pracovníků projektu), jiné se pak měnily v průběhu samotné realizace. Pro projekt nejdůležitější činnosti spojené s cílem projektu, ukazují proměnné náklady. Jejich vzájemný poměr na celý projekt pak byl stanoven na 80% proměnných nákladů ku 20% fixních nákladů. Toto kritérium bylo splněno. Harmonogram jejich plnění v procentuálních hodnotách za dané etapy a druh těchto činností ukazuje níže uvedená tabulka, ze které je jasně patrné načasování a intenzita těchto činností v průběhu realizace projektu.

Tab..4.2.1: Harmonogram plnění klíčových aktivit

	Nákup zařízení a vybavení	Tvorba e-learningových materiálů, školení, poradenská činnost	Propagace, audit, externí hodnocení
Etapa 1	2%	7%	
Etapa 2	59%	18%	
Etapa 3	39%	22%	
Etapa 4		15%	
Etapa 5		14%	
Etapa 6		11%	
Etapa 7		13%	100%

Zdroj: Jednotlivé monitorovací zprávy a výsledná monitorovací zpráva realizovaného projektu, vlastní zpracování

Největší část prostředků pak byla vyčerpána v prvních a posledních etapách projektu. Zatímco v prvních etapách za tím stálo pořízení zařízení a technologického vybavení, u posledních etap to byly náklady na propagaci projektu a jeho výsledků. Nosnou a nejdůležitější činností co se týká objemu použitých prostředků, je pak samozřejmě samotná školicí a poradenská činnost.

Tab. 4.2.2: Poskytnuté finanční prostředky na realizovaný projekt

	Druh realizovaných činností	Poskytnutá částka
	Celkově uznatelné náklady dle platného rozpočtu,	4 759 800,-
V etapě 1	Pronájem učeben, výběr lektorů, zřizovací náklady	219 694,-
V etapě 2	Pronájem učeben, nákup hardware, software, tvorba šablon pro eLearningové moduly, tvorba webových stránek, osobní náklady na pracovníky a lektory	964 882,-
V etapě 3	Pronájem učeben, nákup hardware, tisk školicích materiálů, odborné studie, osobní náklady na pracovníky a lektory	912 381,-
V etapě 4	Pronájem učeben, osobní náklady na pracovníky a lektory	499 937,-
V etapě 5	Pronájem učeben, osobní náklady na pracovníky a lektory	487 280,-
V etapě 6	Pronájem učeben, osobní náklady na pracovníky a lektory	475 822,-
V etapě 7	Pronájem učeben, náklady na audit a zajištění propagace, osobní náklady na pracovníky a lektory	715 641,-
	Celkové uznatelné náklady	4 275 637,-
	Celkový schválené prostředky vs. celkové uznatelné náklady	484163,-

Zdroj: Jednotlivé monitorovací zprávy a výsledná monitorovací zpráva realizovaného projektu, vlastní zpracování

Dle hodnot uvedených v tabulce vidíme, že projekt skončil s nevyčerpanou částkou prostředků. Tyto prostředky pak byly navraceny zprostředkujícímu subjektu. Financování samotné tak proběhlo v pořádku a bez problémů. Ve financování projektu jsme se pak mohli setkat s problémem, kdy nám určité částky nemusely být uznány do uznatelných nákladů projektu. V tomto případě pak nemohly být prostředky na jejich úhradu použity.

Pokud bychom hledali možnosti alternativního financování projektu, bylo by možné využít snad jen pomoci Ministerstva práce a sociálních věcí a úřadů práce s jejich programem státní aktivní politiky zaměstnanosti. Jediného zaměřením podobného programu, který je cílen

na stejnou skupinu obyvatel a také usiluje o „zabezpečení práva občanů na zaměstnání, produktivní využití zdrojů pracovních sil, dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách. Součástí této politiky je pak podobný přístup v podpoře zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, i uchazečům samotným“.³⁶

Ostatní způsoby financování jsou pak velmi problematické, ne-li přímo nemožné.

³⁶ MPSV: Aktivní politika zaměstnanosti [online].[cit. 2011-03-31]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

5. Závěr

Nejdůležitějším datem pro Českou republiku s pohledu naší příslušnosti k evropským strukturám a zároveň datem, od něhož jsme schopni využívat převážnou část dotací z fondů Evropské unie, byl 1. květen 2004. Od tohoto dne se otevřely možnosti čerpat finanční prostředky z Evropských fondů.

Na předchozích stránkách bylo mou snahou předvést možnosti využití dotací z Evropských fondů. Aby to vše bylo možné, bylo potřeba se nejprve seznámit se samou podstatou Politiky hospodářské a sociální soudržnosti, která představuje vzájemnou solidaritu mezi jednotlivými členskými státy Evropské unie. Stejně tak uvedení jejich cílů, které tkví ve vyrovnaném a udržitelném rozvoji podporující stejné příležitosti pro všechny obyvatele a zmírňování rozdílů mezi regiony a zeměmi. Následné plnění těchto cílů je pak realizováno pomocí finančních podpor, které jsou jednotlivým projektům a jim nadřazeným operačním programům poskytovány ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Tato část byla podrobněji popsána, neboť nám ukazuje široký rozsah a oblast použití a zaměření jednotlivých fondů. Financování samotné je pak závislé na podmínkách provádění projektu a v okamžiku, kdy je administrativní část i následná realizace v pořádku, je čerpání prostředků vcelku rutinní činností.

Všechny činnosti, vycházející z těchto aktivit, pak musí být v souladu s právem Evropských společenství a právními předpisy ČR. Co je však dle mého názoru, který jsem získal při pozorování a zúčastňování se samotných realizací, menší překážkou rychlejšího a efektivnějšího využívání podpor, je složitost jednotlivých právních předpisů, směrnic, nařízení a základních dokumentů a u nich jejich neustálé změny a úpravy. Prostě přehnaná administrativní náročnost. Domnívám se, že by se tato činnost měla více zjednodušit a zpřehlednit. Není možné, aby se jednotlivé postupy, činnosti a dokumenty v průběhu neustále měnily. Jistěže je potřeba určité změny provádět a člověk by se měl neustále vzdělávat a přizpůsobovat se novým výzvám a podmínkám, ale nemělo by to být na škodu samotným realizovaným projektům, kdy se realizátor mnohdy více soustředí na papírově správné realizování projektu, než na projekt a jeho výsledný efekt samotný.

Mým postřehem pro zlepšení tohoto stavu by bylo, aby se jednotlivé změny v zásadních dokumentech prováděly minimálně, ideálně vždy k jednotlivým programovým obdobím. Zní to možná trochu alibisticky a je i možné, že toto „administrativně klidnější“

prostředí přinese i určité prohřešky vůči administrativě, ale zcela jistě by přineslo více klidu do plynulosti přísunu peněžních prostředků a do realizace samotné. Právě realizování projektu je díky těmto nepředvídatelným okolnostem zbrzdováno a v konečném důsledku může dojít a často dochází k překotnému dokončování, které má za následek prodražování realizace, ale hlavně snižuje efektivitu vložených prostředků. A maximální efektivita vložených prostředků by přece měla být naší hlavní prioritou.

Další z mých připomínek by směřovala k firmám jenž mají na starosti více realizací projektů. S vyšším množstvím realizovaných projektů jednou firmou se můžeme potkat s ne nedůležitou věcí, a tou je samotná kvalita projektu. Kdy „větší“ realizátoři, kteří žijí výhradně z prostředků na projekt, což znamená z prostředků fondů EU a očekávají tak zde z této činnosti svůj hlavní zdroj příjmů, neprovádějí tu samotnou realizaci tak kvalitně, jako žadatelé menší. Určitě administrativně kvalitněji, ale tato kvalita nezaručuje kvalitu projektu samotného. Menší firmy, které se naopak snaží dávat maximální důraz na funkčnost a efektivitu projektu pak celkem trpí pod administrativní náročností. Není to tak vždy a neplatí to pro všechny „menší“ a „větší“ firmy, ale ve většině případů je situace taková. Možná by tak nebylo špatné nastavit určité pravidla pro měření efektivity vynaložených prostředků k jednotlivým typům projektů.

Co se týká námi popsaného realizovaného projektu z oblasti vzdělávání a vůbec jemu podobných projektů, je celkem složité zde měřit kvalitu prováděných projektů. S tohoto pohledu se mi zdají vzdělávací projekty trochu problematické. Možná by tak bylo dobré změnit celý systém vzdělávacích projektů na jednu stejnou kvalitativně nastolenou hladinu, např. v duchu státních maturit. Co se týká přísunu finančních prostředků, by pak nebylo špatné určit způsob, jak kvalitu realizovaného projektu ve výši příspěvku zohlednit. Možným problémem těchto projektů pak může být i jejich časový nesoulad se skutečností. Je tím myšlena doba od zjištění problému, u osob případně zjištěného volného místa na trhu práce, přes vypsání projektu až po jeho následnou realizaci. Řešením tohoto nesouladu by však mohlo být nastolení přísnějších pravidel pro vzdělávání a tím vzniklá větší vážnost a žádanost jejich účastníků.

Na závěr bych chtěl říci, že i když s některými věcmi v prováděných projektech nesouhlasím, obecně se s nimi ztotožňuji a domnívám se, že pokud jsou napsány a zrealizovány kvalitně a efektivně, tak v nich dřímá velký potenciál pro celou společnost.

Seznam použité literatury

Knižní prameny:

MAREK, D., KANTOR, T., *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. Aktualizované a doplněné vydání Brno: Nakladatelství Barristel & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5

TAUER, V., ZEMÁNKOVÁ, H., ŠUBRTOVÁ, J., *Získejte dotace z fondů EU*. Vydání první Brno: Nakladatelství Computer Press, a.s., 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3

BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M., *Strukturální politika Evropské unie*. 1. Vydání Praha. Vydalo: Nakladatelství C. H. BECK, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, *Operační program rozvoj lidských zdrojů*, 1. Vydání Praha. Vydalo: Nakladatelství JAN, 2004. 28 s. ISBN 80-86552-84-5

Tým pracovníků Oddělení Globálních grantů Nadace rozvoje občanské společnosti, *Globální grant Pokyny pro žadatele k 2.výzvě pro podání žádosti v rámci Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů 2004 – 2006*, 1. Vydání Praha. Vydalo: Ottova tiskárna, s r.o., 2005. 76 s.

TSAPIKIDOU, D., LILJEGREN, C., VENABLES, T., SODOMKA, V., *Průvodce fondy EU pro neziskové organizace*. 1. Vydání Praha. Vydalo: JPM Tisk s r.o., 2003. 230 s.

Internetové prameny:

Fondy Evropské unie: Řízení fondů EU [online]. [cit. 2011-03-28]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Fondy Evropské unie: Řízení fondů EU [online]. [cit. 2011-03-13]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Rizeni-fondu-EU>

Evropský sociální fond v ČR: OP RLZ [online]. [cit. 2011-03-19]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/04-06/oprlz>

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy: Strukturální fondy [online]. [cit. 2011-04-11]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy>

Národní vzdělávací fond: Rozvoj lidských zdrojů [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupné z: http://www.nvf.cz/rozvoj_lz/index.htm

Seznam zkratek

HSS - politiky hospodářské a sociální soudržnosti

NUTS - nomenklatura územních statistických jednotek

ERDF - Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF - Evropský sociální fond

FS – Fond soudržnosti

NOK - Národní orgán pro koordinaci

NSRR - Národní strategický referenční rámec

NRP – Národní rozvojový plán

ŘO – Řídící orgán

MŠMT _ Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

EAGGF - European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond)

FIFG - Financial Instrument for Fisheries Guidance (Finanční nástroj na podporu rybolovu)

ISPA - Instrument for Structural Policies Pre-Accession (program vztahující se k rozvoji infrastruktury)

SAPARD - Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development (program vztahující se ke společné zemědělské politice)

OP RLZ - operační program Řízení lidských zdrojů

TEN-T - Trans-European Transport Network (program rozvoje transevropských dopr. sítí)

ROP – Regionální operační program

OP PI - operační program Podnikání a inovace

OP VVI - operační program Výzkum a vývoj pro inovace

OP ŽP - operační program Životní prostředí

OP D - operační program Doprava

IOP - Integrovaný operační program

OPLZZ - operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OP VK - operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Slovník pojmů

Zprostředkující subjekt: veřejný či soukromý subjekt, který jedná v odpovědnosti ŘO nebo provádí jeho jménem činnosti týkající se příjemců. V praxi se stává partnerem předkladatelů projektových žádostí, zejména při komunikaci ohledně výběru a následné realizace projektu.

Řídící orgán (ŘO): plně odpovídá za správné a efektivní řízení programu a provádění pomoci ESF v souladu s předpisy Evropské unie a národními normami. ŘO OP VK je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které je v rámci tohoto programu zodpovědné za zajištění informovanosti, publicity, za jeho programování, koordinaci, řízení a monitorování, hodnocení a kontrolu. Funkce ŘO OP VK vykonává Sekce řízení Operačních programů EU (IV), MŠMT.

Příjemce: subjekt (právnícká osoba), orgán nebo podnik, veřejný či soukromý, odpovědný za zahájení nebo za zahájení a provádění operací. V rámci režimů podpory podle článku 87 Smlouvy jsou příjemci veřejné nebo soukromé podniky, které provádějí jednotlivé projekty a dostávají veřejnou podporu.

MSSF – Benefit: informační systém, který je primárně určen pro konečné uživatele (žadatele), slouží k vyplnění a vygenerování žádosti o finanční podporu.

Brownfields – je urbanistický termín označující opuštěná území s rozpadajícími se obytnými budovami, nevyužívané dopravní stavby a nefunkční průmyslové zóny. Vyznačují se často obrovskými rozměry, negativními sociálními jevy a ekologickou zátěží.

projekty hippoturistiky: projekty podporující aktivní způsoby relaxace.

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že:

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 24. 4. 2011

.....

Milan Potěšil

Šumperská 269, 788 13 Víkřovice

Seznam příloh

Příloha 1: Tematické operační programy

Příloha 2: Regionální operační programy

Příloha 3: Operační programy Praha

Příloha 4: Evropská územní spolupráce

Přílohy

Příloha 1: Tematické operační programy

Integrovaný operační program	OP Podnikání a inovace	OP Životní prostředí	OP Doprava
			
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Technická pomoc
			

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/cbbd7af9-afef-448c-8030-1da7e87b4aa7/Tematicke-operacni-programy>

Příloha 2: Regionální operační programy

ROP NUTS II Severozápad	ROP NUTS II Severovýchod	ROP NUTS II Střední Čechy	ROP NUTS II Jihozápad
			
ROP NUTS II Jihovýchod	ROP NUTS II Moravskoslezsko	ROP NUTS II Střední Morava	
			

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/810a501c-e85f-4e99-92f3-d1824296f1d4/Regionalni-operacni-programy>

Příloha 3: Operační programy Praha

OP Praha Konkurenceschopnost	OP Praha Adaptabilita
 OPERAČNÍ PROGRAM PRAHA KONKURENCESCHOPNOST	 OPERAČNÍ PROGRAM PRAHA ADAPTABILITA

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/c470bc9b-bf27-4ed6-a311-3ff05a995321/Operacni-programy-Praha>

Příloha 4: Evropská územní spolupráce

OP Mezuregionální spolupráce	OP Nadnárodní spolupráce	ESPON 2013
		
INTERACT II	Cíl 3 Česká republika - Svobodný stát Bavorsko 2007—2013	OP Přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007—2013
		
Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007–2013	Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007—2013 mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou	Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika -Česká republika 2007 – 2013
		

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/59152886-c941-40c6-b290-ba1a36cd1733/Evropska-uzemni-spoluprace>